

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, o. p. s., ČESKÉ BUDĚJOVICE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

AKTIVNÍ STŘELEC A ČINNOST INTEGROVANÉHO
ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU V PŘÍPADĚ JEHO VÝSKYTU

Autor práce: Vladimír Kalmar

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: doc. RNDr. Dana Procházková, PhD., DrSc.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce paní doc. RNDr. Daně Procházkové, PhD., DrSc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytla při vypracování bakalářské práce.

Dále děkuji všem, kteří svoji pomocí a vstřícností přispěli k vypracování bakalářské práce, zejména paní PhDr. Lence Havelkové.

ABSTRAKT

KALMAR, V. *Aktivní střelec a činnost integrovaného záchranného systému v případě jeho výskytu: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2015. 55s. Vedoucí práce: doc. RNDr. Dana Procházková, PhD., DrSc.

Klíčová slova: Aktivní střelec, integrovaný záchranný systém, spolupráce, postupy, taktika, opatření.

Bakalářská práce pojednává o nebezpečích pro obyvatelstvo, které souvisí s výskytem jedinců, dopouštějící se terorismu proti větší skupině lidí. Předmětní jedinci se nazývají aktivní střelci a výsledkem jejich jednání jsou masové útoky se zbraní v prostorách škol, firem či jiných institucí, ve kterých se nachází větší počet lidí. Práce se zabývá profilem útočníků, vysvětluje důvod a cíle jejich jednání. Práce dále analyzuje připravenost a postupy jednotlivých složek integrovaného záchranného systému různých zemí, které zasahují právě na místě výskytu aktivních střelců. V závěru pak zaznávají návrhy možných změn v prevenci, postupech, spolupráci a připravenosti Integrovaného záchranného systému České republiky (dále jen ČR).

ABSTRACT

KALMAR, V. *Active shooter and activity the integrated rescue system in the event of its occurrence*: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies. 2015. 55 p. Supervisor: doc. RNDr. Dana Procházková, PhD., DrSc.

Keywords: Active shooter, integrated rescue system, cooperation, procedures, tactics, action.

The Bachelor Thesis deals with danger for the population, which is connected with the occurrence of individuals who commit terrorism against a larger group of people. These individuals are called active shooters and results of their behavior is are mass attacks with weapons in areas such as schools, businesses or other areas where there is a greater number of people. The work deals with the profile of these insiders, explains the purpose and goal of their actions. It analyzes the readiness and procedures of the individual components of the Integrated Rescue System in different countries that intervene just at the point of active shooters occurrence. In conclusion, the work suggests possible changes in prevention, procedures, cooperation and preparedness of Integrated Rescue System of the Czech Republic.

Obsah

ÚVOD	7
1. CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2. SOUBOR POZNATKŮ O AKTIVNÍCH STŘELCÍCH A JEJICH ČINECH	10
3. AKTIVNÍ STŘELEC VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH	22
3.1 Kurzy probíhající v USA	23
3.2 Příručka: Jak reagovat?	25
3.3 Americké statistiky	27
4. AKTIVNÍ STŘELEC V ČESKÉ REPUBLICE, TAKTICKÁ PŘÍPRAVA, POSTUP IZS A POLICIE ČR	29
4.1 Aktivní střelec	29
4.2 Taktická příprava	30
4.3 Složky integrovaného záchranného systému	36
4.4 Postup PČR	44
5. VÝSLEDKY SROVNÁNÍ ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY V USA A ČR	51
6. KRIZOVÉ SITUACE VE ŠKOLSKÝH ZARÍZENÍCH	52
6.1 Situace, kterých se příručka týká	52
7. DATA POUŽITÁ PŘI SLEDOVÁNÍ PROBLEMATIKY V ČR	55
7.1 Cíl průzkumu	55
7.2 Metodika průzkumu	55
7.3 Dílčí cíle a úkoly	55
7.4 Výstupy z průzkumu	56
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
SEZNAM ZKRATEK	65
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	65
SEZNAM PŘÍLOH	66

ÚVOD

Elementární povinností každého státu je zajistit bezpečnost lidí. Za posledních 40. let se na celém světě událo mnoho školních masakrů a dalších masových útoků jedinců se zbraní. Pachatelé činů jsou nazýváni „aktivní střelci“ a jejich útoky spadají do oblasti terorismu, který je zaměřen proti větší skupině lidí. Četnost předmětných útoků má v posledních letech stoupající tendenci a riziko výskytu se zvyšuje.

Výcvikové oddělení bezpečnostních složek je nuceno k dané hrozbě přistupovat s největší obezřetností. Proto spolupracuje s odborníky z různých oborů včetně psychologie, ve kteří studují profil útočníků a zjišťují jejich motivy, cíle, možná místa výskytu a dle zjištěných informací sestavují taktické postupy pro policii, připravují plány spolupráce a také vydávají směrnice k preventivnímu školení obyvatelstva v místech, ve kterých hrozí útok aktivního střelce.

V České republice se již v několika případech aktivní střelec vyskytl, ale následky jeho útoku nebyly velkého rozsahu jako v alarmujících případech v USA, Norsku nebo Německu. Integrované záchranné systémy zmíněných zemí mají s aktivními střelci větší zkušenosti a jejich prevence, postupy a spolupráce jednotlivých složek je na vysoké úrovni a spolupráce s nimi by pomohla zlepšit připravenost Integrovaného záchranného systému ČR.

Autor si téma zvolil proto, že je zařazen u Pohotovostní motorizované jednotky, která při výskytu aktivního střelce zasahuje na místě prvotně. Během výcviku zaměřeného na zneškodnění aktivního střelce se procvičují modelové situace, ve kterých se trénuje nejen taktické postupy k zneškodnění pachatele, ale i spolupráce se záchrannou službou a hasiči tak, aby se zajistilo bezpečí zasahujících složek a snížily se následky útoku aktivního střelce.

V zahraničí dochází stále častěji k projevům aktivního střelce v podobě např. útoků na školské budovy a jejich studenty nebo teroristických útoků stoupců různých organizací. Jedním z posledních největších útoků byl útok norského pravicového extremisty Anderse Behringa Breivika, který si vyžádal na 80 mrtvých.

Autor chce navrhnout změny vedoucí ke zlepšení prevence, postupů a spolupráce složek Integrovaného záchranného systému. Tyto změny povedou k celkovému zlepšení připravenosti a zajištění většího bezpečí.

Práce je rozdělena do sedmi kapitol. V následující kapitole je uveden cíl a metodika bakalářské práce. Ve druhé kapitole je popsán samotný pojem aktivní střelec. Dále pak profil aktivního střelce, který se zabývá motivem, cílem a způsobem provedení jeho útoku. Pro příklad budou uvedeny některé útoky aktivních střelců z různých zemí a případ v České republice a v sousední Slovenské republice.

Třetí kapitola popisuje problematiku aktivního střelce ve Spojených státech amerických. Američané mají největší zkušenosti s takovou hrozbou, proto je věnována celá kapitola právě jim. Jsou zde uvedeny různé kurzy, které mohou policisté, pracovníci pedagogických sborů a další využít a řádně se tak proškolit proti této hrozbě. Dále jsou zde uvedeny a přeloženy vybrané části z americké příručky: Jak reagovat?

Čtvrtá kapitole je uvedena problematika aktivního střelce v České republice. Je zde popsána taktická příprava policistů a jejich zásady. V kapitole je uvedena nejdůležitější taktika při vstupu do budovy a místností. Jedná se zejména o zásady přibližování se, označení budov, stran, komunikace mezi zakročujícími policisty, signály a povely. Dále je zde uvedena činnost složek integrovaného záchranného systému a poté samotný postup Policie České republiky

Pátá kapitola obsahuje syntézu poznatků a porovnání České republiky a Spojených států amerických, které mají s aktivními střelci nejvíce zkušeností.

Šestá kapitola je zaměřena na útoky aktivního střelce ve školských zařízeních a seznámení s příručkou pro školy v případě krizových situací.

Sedmá kapitola je praktickou částí. Zde bylo provedeno průzkumné šetření formou dotazníků se sedmdesáti respondenty, kteří jsou pracovníci pedagogických sborů. Záměrně byli vybráni pracovníci ve školství, jelikož školské objekty jsou nejvíce ohroženými objekty v zahraničí.

Poslední část bude obsahovat návrhy změn v prevenci, postupech, spolupráci a celkové připravenosti integrovaného záchranného systému vedoucí ke zlepšení zajištění bezpečnosti a snížení následků útoku aktivního střelce

1. CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Primárním cílem práce je poznat profil aktivního střelce a způsob provedení činu. Srovnat postupy používané Integrovaným záchranným systémem (dále jen IZS) v České republice s postupy složek zemí, které mají s aktivním střelcem více zkušeností a navrhnout změny a rozšíření postupů a spolupráce IZS.

Metodika sestavení práce se skládá ze: shromáždění a posouzení znalostí a zkušeností ze sledované oblasti; sběru dat; popisu použitých metod; výsledků a návrhu konkrétních opatření ke zlepšení situace v ČR.

Snahou bakalářské práce je přehledně uvést některé aspekty a možnosti řešení projevů aktivního střelce z pohledu složek integrovaného systému. Tato řešení jsou využitelné pro informovanost odpovědných pracovníků společností, školních budov.

Sekundárním cílem je posoudit činnost aktivního střelce a možná zlepšení pro lidskou společnost a navrhnout opatření pro zlepšení bezpečnosti.

V práci jsou použity následující metody:

- Analýza – znamená rozbor, metodu zkoumání složitějších skutečností rozkladem na jednodušší¹
- Syntéza – obecné označení pro proces spojování dvou nebo více částí do jednoho celku²
- Hodnocení
- Porovnání – této metody bude využito při porovnání výsledků průzkumu
- Průzkum – průzkum bude proveden s členy pedagogických sborů na školách
- Dotazník – cílovou skupinou, která bude odpovídat na otázky budou členové pedagogických sborů

---

¹ Wikipedia: Analýza, 2014. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW: cs.m.wikipedia.org/wiki/Anal%C3%BDza

² Wikipedia: Syntéza, 2013. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW: cs.m.wikipedia.org/wiki/Synt%C3%A9za

2. SOUBOR POZNATKŮ O AKTIVNÍCH STŘELCÍCH A JEJICH ČINECH

Nejrozšířenější násilí ve škole je brána obvykle šikana. To ale není předmětem této bakalářské práce, i když je to podle některých statistik varující, protože šikanou je postižena většina školní populace. Méně častým, za to nohem nebezpečnějším jevem je výbuch masivního a extrémního násilí, které nemá za cíl si tímto násilím vynutit vyšší postavení, získat výhody, nebo cokoli racionálně využitelného ve prospěch toho, kdo násilí páchá. Nejčastěji takové případy vidíme prezentovány v médiích. Jedná se většinou o tzv. „šílené střelce“.³

Těchto případů se vyskytuje málo, „podle současných výzkumů se zdá, že výskyt osob dopouštějících se masakrů je v populaci konstantní 0,2 - 0,5 případů na 100 000 obyvatel“⁴ ale poutají velkou pozornost pro velký počet obětí. Zdá se však, že tyto případy značně poutají pozornost i odborné veřejnosti. Důvodů je několik. Případy jsou ojedinělé, nedají se dostatečně zkoumat, protože chybí klasické vyšetření osobnosti pachatele, informace, které jsou k dispozici, jsou kusé, navíc se lze často opírat jen o novinové články, které mohou přinášet pouze selektované informace. Samozřejmě lze se zachovat čistě profesionálně a nevyjadřovat se k nikomu, koho jsme klinicky nevyšetřili. „*Tak se k podobnému postupu profilace v případě vraždících mladíků postavil svého času S. Freud. Odmítl analýzu pachatele na základě novinových článků*“⁵ Ale tento postup v dnešní době není vhodný z důvodu, že nepřináší důležité informace ohledně poznání pachatele.

*„Důvodem, proč se masovým vraždám věnují spíše jen média je ten, že se události odehrávají v různých částech světa. Problémem je pak kulturní zasazení činu a jeho odezva ve společnosti (např. klasický amok byl dříve tolerován). Propojení jednotlivých dat je obtížné.“*⁶

---

³ PSYCHOLOGICKÉ DNY: JÁ & TY A ONI: *Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. Plzeň, 2004, s.164.

⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. Plzeň, 2004, s. 39.

⁶ PSYCHOLOGICKÉ DNY: JÁ & TY A ONI: *Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

Dalším problémem, který ztěžuje zkoumání této problematiky, je nemožnost aplikovat statistické metody. Při takovém zkoumání zpravidla zjistíme, že existuje několik variant popisu situace, stejně tak jako to vidíme u svědeckých výpovědí v jiných případech. To celkově přispívá k obtížné orientaci v problematice extrémního násilí. Důsledek odborného nezájmu je také neexistence oficiální statistiky jednotlivých případů. „O „šílených střelcích“ víme zatím velmi málo. Z pochopitelných důvodů nejsou dostupní pro seriózní psychologické zkoumání.“⁷

„I když můžeme spoléhat na to, že takovou situaci v praxi nebudeme muset řešit, tak pro predikci možného pachatele mohou být některá data přínosná. A nemusí se zakládat jen na prokázání statistickými metodami, protože se dá použít i metoda řízeného odhadu.“⁸ Smyslem analýzy jednání pachatele je najít důležitá pojítka a aplikovat je při vyhledávání možných útoků a samozřejmě i prevenci.

Geografické rozložení známých útoků

Tabulka č. 1 – Geografické rozložení útoků aktivních střelců⁹

USA	51
Německo	8
Kanada	7
Finsko	2
Argentina	1
Austrálie	1
Dánsko	1
Filipíny	1
Indie	1
Izrael	1
Jemen	1
Libanon	1
Skotsko	1
Thajsko	1
Tabulka č. 1	

⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň, 2004, s. 162.

⁸ URBAN, M., LÁTAL, I., SPURNÝ, J., *Jak se bránit zločinu*, 1. vyd., Praha, 1994, s. 52.

⁹ PSYCHOLOGICKÉ DNY: *JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

Geografické rozložení útoků aktivních střelců znázorňuje (tabulka č. 1), zde jsou uvedeny země, ve kterých se tyto útoky dějí nejčastěji. Na základě zjištěných dat můžeme prohlásit, že v útocích aktivního střelce vedou jednoznačně USA. V seznamu nejsou vůbec obsaženy velké země typu Francie a Ruska, kde by se daly útoky vzhledem k četnosti obyvatel, bojovým tradicím, množství dostupných zbraní a jiným faktorům, očekávat také. Prvenství USA se přisuzuje velkému rozšíření používání zbraní, bojové tradici až militantnosti, historickým souvislostem vedoucím k právu na držení zbraně, tudíž i k snadnému pořízení střelné zbraně.¹⁰

V podobném smyslu se vyjádřil i americký prezident Barack Obama po útoku aktivního střelce v Newtownu. USA podle něj mají povinnost zastavit násilí páchané střelnými zbraněmi. Lidé by neměli mít snadný přístup k útočným zbraním, zároveň by ale mělo zůstat zachováno právo na držení zbraní "v rozumných mezích".¹¹

Druhy používaných zbraní během útoku aktivního střelce

Tabulka č. 2 – Druhy používaných zbraní během útoku aktivního střelce.¹²

	použitá zbraň	držená zbraň
pistole	14	19
puška	7	10
brokovnice	5	6
nůž	2	9
samopal	2	0
plamenomet	1	0
kopí	1	0
bomba	1	2
paralyzér	0	1
granát	0	2
mačeta	0	1
celkem	33	50
Tabulka č. 2		

¹⁰ PSYCHOLOGICKÉ DNY: *JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

¹¹ CT24 SVĚT, *Obama začal jednat, první spekulace o motivech vraha z Newtownu*, 2012. [online]. [cit. 2014-03-24] Dostupné z WWW: <<http://m.ceskatelevize.cz/ct24/svet/208217-obama-zacal-jednat-prvni-spekulace-o-motivech-vraha-z-newtownu/>>

¹² PSYCHOLOGICKÉ DNY: *JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

Druh použité zbraně, kterou aktivní střelci nejčastěji při útocích používají je znázorněn v tabulce č. 2. „Nejčastěji se při útoku ve školách staly krátké palné zbraně. Tyto zbraně jsou voleny pro schopnost rychlé palby, snadnou obsluhu, malou váhu, tudíž i dobrou možnost ukrytí zbraně. Následují pušky, kterých pachatelé užívají mnohdy ve zkrácené verzi (upilovaná hlaveň) stejně tak i brokovnice často ve sportovní verzi. Dvakrát byl použit samopal, který je tak výkonnou zbraní, že útočníci spoléhají výhradně jen na něj. Ukazuje se zvláštní znak pachatelů, a to je donesení si i dalších zbraní na místo činu. Ty ale ve skutečnosti použity vůbec nejsou, nebo jsou nefunkční (nevybuchlá bomba apod.). Puška byla častěji použita při útoku, při kterém došlo k ostřelování z vyvýšeného a vzdálenějšího místa.¹³

U nožů si můžeme všimnout nápadné nerovnosti mezi počtem zbraní, které si pachatelé na místo činu přinesou, a které jsou při činu skutečně použity. Nůž je totiž zbraň kontaktní, vyžaduje se překonání vzdálenosti, která by se dala označit jako intimní a také bývají bodné a sečné zbraně užity tam, kde je motiv útoku (nebo alespoň přepokládaný motiv) podbarven osobní averzí, nutností vyřídit si vlastní účty apod. V jednom případě pachatelé po dlouhotrvající střelbě už mezi sebou hovořili o tom, že: „je to nuda a že by je mohli začít podřezávat, aby to bylo zábavnější.“¹⁴ Přesto na to nedošlo. Většinou útočníci nevyhledávají skutečně osobní kontakt, bití, rány, kopance anebo krytí se za případná rukojmí. Platí, že: „*pistole nejsou dotykové, „intimní“ zbraně a tak je snaha vzdálit se od osoby, na kterou má být vystřeleno.*“¹⁵

Další druhy zbraní jsou ve svém počtu nevýrazné. Volba zbraně je někdy podmíněna pouze nedostupností výkonné střelné zbraně. V několika případech použil útočník právě nevýkonných zbraní přesto, že si mohl mezi zbraněmi vybrat. Škody, které útočníci napáchali, byly menší. Můžeme opět pouze spekulovat o tom, zda tento výběr byl racionální, nebo zde zafungovalo nevědomí jako brzda.

---

¹³ PSYCHOLOGICKÉ DNY: *JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

¹⁴FBI: *Active Shooter Statics*, 2014. [online]. [cit. 2014-03-21] Dostupné z WWW: <<http://www.fbi.gov/about-us/cirg/active-shooter-and-mass-casualty-incidents/active-shooter-statistics>>.

¹⁵ BECKER, G., *Dar strachu*. Frýdek-Místek: Alpress, 1998, 1. vyd., s 31.

Místa útoků aktivního střelce

Tabulka č. 3 – místa útoků aktivních střelců¹⁶

	počet	%
učebny celkem	12	41,38
jiné prostory sdružovacího charakteru (jidelny, knihovny)	8	27,59
mimo budovu školy	4	13,79
chodba	3	10,34
škola celá	2	6,9
Tabulka č. 3		

Místa, kde nejčastěji dochází k útokům aktivního střelce a tedy tím i nejnebezpečnější prostory ve škole jsou uvedeny výše v tabulce č. 3.

„Pro práci preventivně informačního oddělení jsou tyto informace a statistiky velmi důležité. Podle nich se následně sestaví body školení, které naše oddělení vytváří a následně provádí prezentaci ve školách. Jestli-že se tedy někdo bude chtít skrýt před útokem, tak by měl volit místa, kde je méně lidí a vyhýbat se místem s velkou koncentrací. Pachatel zpravidla nepronásledovat jednotlivé oběti, spíše jde cestou nejmenšího odporu za cílem způsobit maximální ztráty na životech. Pouze v případě, že by si cíleně vyřizoval konkrétní „účty“ anebo vyhledával konkrétní oběti, tak bude v pronásledování vytrvalejší. Při úniku ze školy je mít třeba na vědomí, že zrovna chodby se tuto chvíli mohou stát nejnebezpečnějším místem.“¹⁷

Evidentně nejvíce útoků je provedeno v samotné třídě, nebo posluchárně. Pokaždé se jedná o místo, kde dochází k pravidelnému nashromáždění potenciálních obětí. Je zde evidentní potřeba skupiny lidí, která by se dala pomocí zbraně

---

¹⁶ PSYCHOLOGICKÉ DNY: JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

¹⁷ Rozhovor s nrap. Bc. Ivanou Nguyenovou, preventistka Preventivně informačního oddělení KŘP hlavního města Prahy, ze dne 3.2.2014.

„ovládnout“. Taktéž při tomto stylu útoku, jehož cílem bývá způsobit co největší ztráty na životech, je nahromadění obětí z hlediska pachatele efektivní.

V některých případech byly útoky provedeny mimo území budovy školy a v jednom případě dokonce žáci, kteří na spolužáky a učitele zaútočili, úmyslně spustili požární poplach, aby je dostali před školu na volné prostranství. Tam předtím zaujali vyvýšenou pozici a z ní oběti ostřelovali. Mnoho lidí se zachránilo rychlou reakcí, když se zamknuli ve třídě, případně se v ní zabarikádovali, vypnuli světla a byli zticha, takže útočník hledal své oběti jinde.¹⁸

Počty útoků podle institucí

Vražedné útoky aktivních střelců nejsou rozvrstveny rovnoměrně podle jednotlivých stupňů vzdělání. To také znamená, že v některých školách je větší pravděpodobnost stát se terčem útoku a to včetně specifického pachatele. Záleží také na zaměření speciálních škol.¹⁹ Počet útoků aktivních střelců v závislosti na jednotlivých typech škol ukazuje tabulka č. 4. Zde jasně vidíme že skoro 50 procent útoků se odehrává na školách, které jsou na úrovni středoškolského stupně vzdělání.

Tabulka č. 4 – instituce, kde dochází k útokům²⁰

	počet	%
středoškolský stupeň vzdělání	14	48,27
univerzitní stupeň vzdělání	7	24,13
základní škola	6	20,68
instituce neznámá	2	6,89
Tabulka č. 4		

¹⁸ PSYCHOLOGICKÉ DNY: *JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

¹⁹ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

²⁰ PSYCHOLOGICKÉ DNY: *JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

Osudy aktivních střelců po útoku

„O motivech sebevražděného jednání se neustále vedou spory, protože co někteří považují za výbuch násilí vyřinutých jedinců, kteří jednoduše v populaci mají své patřičné procento zastoupení, to jiní považují za způsob jak dojít krátkodobě ke katarzi.“²¹ Další mohou uvažovat o tom, že se vlastně nejedná o pouhou vraždu, ale zvláštní způsob rozšířené sebevraždy. Případně o obdobu historicky zakořeněného přesvědčení některých národů, že počet zabitých nepřátel má vliv na hierarchické postavení na onom světě, neboť si tím zajistí větší počet služebníků na věčnosti.

Tabulka č. 5 – osudy aktivních střelců po útoku²²

	četnost	%
sebevražda celkem	20	64,52
zatčen	9	29,03
zastřelen při akci	3	3,23
osud neznámý	1	3,23
Tabulka č. 5		

Konec vražděného aktu je různý, v 64,5 % končí sebevraždou, 29 % je zatčeno a souzeno, pouze v jednom případě došlo k zabití útočnicka při zásahu policíí (tabulka č. 5). Proč tedy neřeší své problémy běžnou sebevraždou, která by nezasahovala takové množství lidí? Na základě popisů svědků se dá spekulovat o tom, že se potřebovali dostat do určitého mentálního naladění, které by jim pomohlo překonat své vlastní zábrany sáhnout si na život. To vysvětluje ulehčení sebevražděného činu.²³

---

²¹ SPURNÝ, J. *Psychologie násilí. O psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. Praha : 1996. s. 122.

²² PSYCHOLOGICKÉ DNY: *JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

²³ PSYCHOLOGICKÉ DNY: *JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>

Nejčastější motivy útoku aktivního střelce:

- ztráta zaměstnání
- spory v zaměstnání
- sousedské spory
- problémy se spolužáky a učiteli ve škole
- nenávisť k celému světu a okolí²⁴

Podle Linharta lze motiv spatřovat také v sociální krizi, která se týká lidské společnosti a vztahů mezi lidmi, kteří v ní spolupůsobí. Sociálním projevem krizí může být například chudoba, nezaměstnanost, nedostatek reálné životní perspektivy, tedy sociální problémy v užším slova smyslu. Dalším aspektem může být také rozdílné politické či náboženské vyznání, zvláště pak u radikálních náboženství. Násilné akce subjektů cizí moci spojené s použitím nevojenských sil proti chráněným zájmům státu.

V našich poměrech to může být adekvátní reakce jedince na zapojení České republiky do bojů s terorismem nebo humanitárních misí na území cizího státu. Riziko „aktivního střelce“ lze také spatřovat v rozsáhlých migračních vlnách, které se v posledních letech seskupují v zemích střední a západní Evropy. V neposlední řadě Linhart zmiňuje zvýšené projevy nacionalismu a extremismu. Nespokojenost labilních jedinců, vyznávajících extrémistické hodnoty, s migrační politikou a politikou národnostních menšin, může být také spouštěcím mechanismem.²⁵

Nejčastější místa útoků:

- škola
- kanceláře, úřady, bývalé pracoviště
- komerční budovy, nákupní centra
- nemocnice
- činžovní domy

---

²⁴ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

²⁵ LINHART, Petr. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: pro střední školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2003, s. 44.

- ulice
- jiné prostory se zvýšenou koncentrací osob²⁶

Ze stejných zdrojů vyplývá, že aktivní střelec vede útok po naplánované a promyšlené akci, útočník je dobře znalý prostředí. Vybírá si prostředí, kde se shlukuje větší množství lidí např. školy, nemocnice, letiště, metro, ulice, náměstí, nákupní centra, domy a jiné prostory se zvýšenou koncentrací lidí. Nejčastějšími motivy útočníků jsou: ztráta zaměstnání, spory v zaměstnání, sousedské spory, problémy se spolužáky a učiteli ve škole, nenávisť k celému světu a okolí, záměr spáchat teroristický čin. Jeho cílem je zabít co největší počet lidí a to tou nejjednodušší cestou. Tito lidé jsou většinou vybíráni čistě náhodně a doba útoku trvá řádově v minutách (cca 15 minut). Vrah disponuje střelnými, bodnými nebo sečnými zbraněmi a může mít speciální vybavení a zbraně i výcvik. Aktivní střelec je tedy pachatel, který zabije nebo zraní velké množství lidí ve velice krátkém čase, zabije sám sebe, nebo je zabit policisty. Nejčastěji dochází při konfrontaci se zasahujícími policisty k sebevraždě pachatele, nebo k finální přestřelce (sebevražda policistou).²⁷

„Po roce 1990 se začalo v České republice, stejně jako v ostatních vyspělých zemích, přehodnocovat využití opatření ochrany obyvatelstva plánovaných pro období války k řešení nevojenských krizových situací. Realizace zásadních transformačních procesů však mohla být zahájena naplno až po přijetí příslušné legislativy v roce 2000. Ochrana obyvatelstva je charakterizována jako soubor činností a postupů, věcně příslušných orgánů, dalších subjektů i jednotlivých občanů, směřujících k minimalizaci dopadů mimořádných událostí na životy a zdraví obyvatelstva, na majetek a životní prostředí.“²⁸

Pro představu jsou zde uvedeny osoby, které jsou zařazeny do předmětné kategorie:

---

²⁶ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

²⁷ Rozhovor s nrap. Bc. Ivanou Nguyenovou, preventistka Preventivně informačního oddělení KŘP hlavního města Prahy, ze dne 3.2.2014.

²⁸ LINHART, Petr. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: pro střední školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2003, s. 5.

1. **Eric Harris a Dylan Klebold** (věk 18 a 17 let) dne 20. 4. 1999 v Littleton/Colorado USA provedli svůj záměr velmi podrobně naplánovaného masakru na škole, kam docházeli jako studenti. Ve zkratce lze říct, že útok připravovali přibližně rok dopředu. Jejich okolí nepoznalo žádné změny na jejich chování. Významné období bylo poté, co se pokusili vykrást dodávku, kde hledali cennosti. Byli zatčeni, vyšetřovaní a oba dva museli navštěvovat psychologická sezení za účelem opětovného začlenění do společnosti. Eric Harris musel navíc podstoupit terapii na potlačení hněvu. Dylan Klebold byl členem kroužku amatérského filmu při Columbine School a společně s Ericem a dalšími natočili krátké filmy s tematikou nájemných zabijáků. Vytvořili i levely do známé počítačové hry DOOM, které jsou do současnosti volně dostupné na internetu. Od března 1998 se objevuje v denících obou dvou studentů popis nenávisti k lidem, určitá analýza jejich školy z hlediska co největších ztrát při možném útoku. V létě téhož roku se na osobní stránce Harrise objevuje návod na domácí výrobu výbušniny. Na podzim přichází natáčení již zmíněného amatérského filmu o nájemných zabijácích, který se částečně odehrává skutečně v jejich škole. Oba studenti se postupně dostávají ke skutečným střelným zbraním a společně s dalšími cvičí střelbu. Autentická videa z těchto setkání jsou dodnes dostupná. Těsně před masakrem nahrají video, kde se loučí s rodinami a omlouvají se za svůj čin. Dylan např. říká, že nemá život příliš rád a ví, že kdekoliv, kam se dostane, mu bude líp, než tady. Ve škole zabili 12 studentů, jednoho učitele a 21 studentů bylo vážně zraněno.²⁹

2. **Robert Steinhäuser** (věk 19 let) dne 26. 4. 2002 v Erfurtu, Německo. Místo školních potřeb nesl brokovnici a pistoli a byl oblečen celý v černém, na ruku měl rukavice, přes obličej měl masku. Po vstupu do školy Robert zamířil do sekretariátu v levé části budovy na konci přízemí. Sekretářka Schwertnerová a zástupkyně ředitele paní Hajma byly jeho prvními oběťmi. Robert šel poté do prvního patra a pokračoval ve svém vražedném tažení. Na chodbách za ním zůstávali mrtví. V místnosti 211, kde zrovna probíhala hodina francouzštiny, krátce pohlédl na učitelku Gabrielu Klementovou, která zrovna vysvětlovala gramatiku, třikrát na ni vystřelil a bez jakéhokoli spěchu pak vyšel ven. Asi 180 žáků a učitelů se zabarikádovalo v místnostech. Někteří se pokusili prchnout z budovy postranními východy. Mezitím

---

²⁹ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

dorazilo speciální policejní komando. Robert, který se schoval ve druhém patře, údajně řekl: „Pro dnešek už to těm učitelům stačí.“ Steinhäuser střílel cíleně. Zaměřil se na učitele, s nimiž nevycházel dobře. Smrt žáků byla náhoda. Zabil tedy přibližně 16 lidí, poté zastřelil sám sebe.³⁰

3. **Cho Seung Hui** (věk 23 let) dne 16. 4. 2007 v Blacksburgu, USA. Jihokorejský student zabil 32 lidí na půdě univerzity a nakonec zastřelil sám sebe. 30 lidí bylo zraněno. Nejprve byla hlášena střelba na Ambler Johnston Hall (studentská kolej), 2 mrtví. Cho se vrátil do svého pokoje na koleji a poslal e-mail novinám do New Yorku. Cho byl viděn v Norris Hall. Zatarasil všechny vchodové dveře do budovy. Studenti z Norris Hall zavolali na číslo 911, že se v této budově střílí. Policie dorazila k Norris Hall a zjistila, že Cho zatarasil všechny 3 východy. Policie překonala zábrany ve dveřích a vstupuje do Norris Hall, následně Cho spáchal sebevraždu.³¹

4. **Tim Kretschmer** (věk 17 let) dne 11. 3. 2009 ve Winnendenu, Německo. 17letý student Tim Kretschmer zabil 15 lidí a 15 lidí těžce zranil, jednoho člověka vzal jako rukojmí. Tim Kretschmer opustil dům svých rodičů, dorazil pěšky k Albertville-Realschule a vešel do třídy č. 305, zabil 3 studenty, 5 studentů a učitelku těžce zranil. Ve třídě č. 301 zabil 6 studentů. Jeden student byl zraněn. Na chodbě smrtelně poranil dvě učitelky. Přes zavřené dveře zabil učitelku a zranil studentku. Doráží na místo první tři policisté a vstupují do školy. Pachatel na ně během vstupu do budovy několikrát vystřelil. Během útěku zastřelil v parku devíti výstřely náhodného chodce. Na parkovišti pod pohružkou zastřelení unesl vozidlo. Zabil 2 zákazníky v nákupním centru. Při přestřelce s policií zranil 2 policisty a sám byl zraněn. Obklíčený policisty, na parkovišti spáchal sebevraždu.³²

5. **Lubomír Harman** (věk 50 let) dne 30. 8. 2010 Děvínská Nová Ves, Slovenská republika. Člen střeleckého klubu zastřelil 7 lidí a zranil 13 lidí včetně jednoho policisty. Muž se vyzbrojil samopalem a dvěma pistolemi. Vyvraždil rodinu, která bydlela o poschodí níž. U vchodu domu zastřelil šestého příbuzného rodiny. Následně

---

³⁰Vrahovia. [online]. [cit. 2013-12-8] Dostupné z WWW: <<http://vrahovia.tym.sk/steinhauser.htm>>

³¹Wikipedia: Seung-Hui Cho, 2008. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Seung-Hui_Cho>

³²Wikipedia: Masakr ve Winndenu, 2009. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Masakr_ve_Winnendenu>

začal střílet bez rozmyslu po kolemjdoucích. Vážně poranil dalších 9 osob. Dále zastřelil ženu, která se podívala z balkonu, co se venku děje. Když se muž dostal do sevření zásahové jednotky, otočil zbraň proti sobě a zastřelil se. Pravděpodobně střílel kvůli sousedským neshodám.³³

6. **Viktor Kalivoda** (věk 28 let) dne 13. 10. 2005 v lesích u Nedvědic na Brněnsku. Zabil 2 důchodce a kolemjdoucího, který venčil psa ve vesnici u Kladna. V roce 2010 spáchal ve věznici sebevraždu. Už v roce 2004 jezdil metrem s pistolí a to ze stanice Ládví do stanice Holešovice. Výběr obětí byl čistě náhodný.³⁴

---

³³ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

³⁴ POLICIE ČR: Případy, na kterých se KÚP podílel, 2010. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW:<<http://www.policie.cz/clanek/pripady-na-kterych-se-kup-podilel.aspx?q=Y2hudW09MTA%3D>>

3. AKTIVNÍ STŘELEC VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH

Deprivovaný střelec většinou vyhledává místo a zdroj své frustrace a prostřednictvím zbraní se snaží zjednat nápravu.

První masakr ve škole, se odehrál ve Spojených státech amerických (dále jen USA), státě Michigan a byl zaznamenán již v roce 1927. Při bombových útocích tehdy zahynulo 45 lidí, včetně samotného útočníka. V novodobé historii (rok 2007) se jedná o útok střelce na Polytechnickém institutu ve Virginii, kde přišlo o život 33 osob. V prosinci roku 2012 v americkém státě Connecticut bylo při střelbě zabito 20 dětí a 8 dospělých.³⁵

Útoky tohoto typu se bohužel nevyhýbají ani Evropě, což dokazují případy masakrů z roku 1996 ve Skotsku, v Německu v roce 2002 a 2009, či v roce 2008 ve Finsku. Opomenout nelze ani hrůzný čin Anderse Breivika, který během prázdnin v roce 2011, v Norsku, zabil 76 lidí, z čehož převážnou většinu tvořily děti.³⁶

Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost (DHS) v USA si klade za cíl, zvýšit připravenost prostřednictvím přístupu "whole community" (celá komunita) tím, že poskytuje školení, produkty a zdroje k široké škále zúčastněných stran o otázkách, jako je povědomí o aktivní střelbě, reakce na incidenty a násilí na pracovišti. V mnoha případech zde není žádný vzorec nebo metoda výběru obětí aktivního střelce a tyto situace jsou ze své podstaty nepředvídatelné a rychle se vyvíjejí. DHS nabízí bezplatné kurzy, materiály a workshopy, lépe vás připraví vypořádat se se situací aktivního střelce a zvýší povědomí o chování, které představuje ukazatele pre-incidentů a vlastnosti aktivních střelců.³⁷

---

³⁵ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

³⁶ FBI: *Active Shooter Statics*, 2014. [online]. [cit. 2014-03-21] Dostupné z WWW: <<http://www.fbi.gov/about-us/cirg/active-shooter-and-mass-casualty-incidents/active-shooter-statistics>>

³⁷ Prezentace DHS, *ACTIVE SHOOTER HOW TO RESPOND*, U.S. Department of Homeland Security, Washington, DC 20528. [online]. [cit. 2013-12-8] Dostupné z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf>

3.1 Kurzy probíhající v USA

Spolkové výcvikové školicí středisko (Federal Law Enforcement Training Centers dále jen FLETC) vyvinulo několik kurzů:

The Active Shooter Training Threat program (dále jen ASTTP):

Tento kurz poskytne studentovi odbornosti a školení k řízení situací jako je např. aktivní střelec. Kurz ASTTP je zaměřený na taktiku s využitím dynamických interaktivních cvičení a scénářů na základě školení. Tento kurz je velmi intenzivní. 24 hodin vzdělávacího programu zahrnuje celou řadu taktických záležitostí a patří zde: Individuální a týmový pohyb a provozní řád. Kromě toho se tento program zaměřuje na roli a odpovědnosti dotazovaných pracovníků. Po úspěšném absolvování kurzu, každý student obdrží certifikát o absolvování.

The Active Shooter Threat Instructor Training Program (dále jen ASTITP):

Kurz trvá pod vedením instruktora 40 hodin a vzdělávací program je navržen tak, aby studenti mohli působit jako instruktoři ve specializované oblasti hrozeb aktivního střelce. Kromě pokrytí taktické záležitosti předmětem, jako je individuální a týmové hnutí a provozního řádu, tento program se zaměřuje na roli instruktora nebo pole výcvikového policistu, přičemž se zaměří na výukové metodiky, vzdělávání dospělých, vývoj scénářů, hodnocení dovedností a požadavků na dokumentaci. Po úspěšném absolvování programu, každý student obdrží osvědčení o odborné přípravě.³⁸

Law Enforcement First Rescue Training Program (dále jen LEF RTP):

Kurz trvá 24 hodin ve třídě. Vzdělávací program je zaměřen na pomoc při budování kritické události. Policisté působí jako první pomoc a je třeba účinně reagovat na masové rizikové události, včetně trestných činů, teroristických útoků, a dalších velkých mimořádných událostí. Tento program poskytuje školení, pokyny a zdroje k řešení otázek, jako je: používání systému velení, dosažení koordinované a účinné

---

³⁸ Prezentace DHS, *ACTIVE SHOOTER HOW TO RESPOND*, U.S. Department of Homeland Security, Washington, DC 20528. [online]. [cit. 2013-12-8] Dostupné z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf>

reakce na daný incident. Praktická aplikace zásad je hlavním tématem tohoto vzdělávacího programu. Po úspěšném dokončení, každý student obdrží osvědčení o odborné přípravě.³⁹

Reakce na Active Shooter:

Kurz trvá 3 hodiny, je určen pro policisty a to v areálu FLETC. Tento předmět seznamuje policisty se strategiemi, které připravují důstojníci pro setkání se smrtícími účinky jakékoliv hrozby. Uvádějí se zde vhodné reakce na statické, dynamické a taktické situace a taktika pro rychlé nasazení.

Aktive Shooter: What You Can Do:

DHS vyvinula nezávislý studijní obor s názvem Aktivní střelec: Co můžete udělat. Tento kurz byl vyvinut s cílem poskytnout veřejnosti návod, jak se připravit a reagovat v krizové situaci na aktivního střelce. Po dokončení tohoto kurzu zaměstnanci a manažeři budou schopni:

- popsat opatření, když se setkají s aktivním střelcem a reagovat na pomoc úředníků donucovacích orgánů;
- rozpoznat potenciální ukazatele násilí na pracovišti;
- popsat opatření, jež mají zabránit a připravit na případné incidenty aktivního střelce;
- popsat, jak zvládnout následky útoku aktivního střelce.⁴⁰

Active Shooter Webinar:

Seminář trvá 90 minut a informuje zaměstnance o tom, jak mají reagovat, pokud se setkají s aktivním střelcem. Prezentace popisuje tři druhy: aktivní střelec, pracoviště/škola, zločinec a jak se jejich plánovací cykly a chování se liší.

---

³⁹ Prezentace DHS, *ACTIVE SHOOTER HOW TO RESPOND*, U.S. Department of Homeland Security, Washington, DC 20528. [online]. [cit. 2013-12-8] Dostupné z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf>

⁴⁰ Homeland Security: *Active Shooter Preparedness*, 2014. [online]. [cit. 2014-03-21] Dostupné z WWW: <<http://www.dhs.gov/active-shooter-preparedness>>.

DHS vyvinulo řadu materiálů, které pomáhají podnikům, vládním úřadům a školám při přípravě a reakci proti aktivnímu střelci. Tyto produkty zahrnují referenčního průvodce, referenční plakát, a referenční kapesní kartičku. Materiály o aktivním střelci jsou následující:

- Profil aktivního střelce;
- reakce na aktivního střelce nebo situaci jiného násilí na pracovišti;
- školení proti aktivnímu střelci a vytvoření nouzového akčního plánu;
- body, které určí možné násilí na pracovišti⁴¹.

Tyto materiály jsou volně ke stažení na internetových stránkách DHS.

3.2 Příručka: Jak reagovat?

Tuto příručku vyvinulo DHS a jsou zde uvedeny osvědčené postupy pro zvládnutí situace jako je aktivní střelec. Příručka popisuje aktivního střelce jako: jedince, který se aktivně podílí na zabíjení, nebo se snaží zabít lidi v uzavřeném prostoru nebo osídlené oblasti. Ve většině případů aktivní střelci používají střelné zbraně a není zde žádný vzorec nebo způsob jejich výběru obětí. Situace Aktive shooter je nepředvídatelná a rychle se vyvíjí. Typicky je nutné okamžité zastavení střelby a zmírnění poškození obětí. Vzhledem k tomu, že situace aktivní střelby trvá 10 až 15 minut, jednotlivci musí být připraveni se psychicky i fyzicky vypořádat s takovou situací aktivního střelce.⁴²

Základní body v krizové situaci:

- „Bud'te si vědomí svého prostředí a možného nebezpečí.
- Vezměte na vědomí dva nejbližší východy v každém zařízení, které jste navštívili.

---

⁴¹ Homeland Security: *Active Shooter Preparedness*, 2014. [online]. [cit. 2014-03-21] Dostupné z WWW: <<http://www.dhs.gov/active-shooter-preparedness>>.

⁴² Prezentace DHS, *ACTIVE SHOOTER HOW TO RESPOND*, U.S. Department of Homeland Security, Washington, DC 20528. [online]. [cit. 2013-12-8] Dostupné z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf>

- Pokud jste v kanceláři, zůstaňte tam a zajistěte dveře.
- Pokud jste v chodbě, dostaňte se do jakékoliv místnosti a zajistěte dveře.
- Volejte 911 (tísňová linka v USA), pokud je to bezpečné!

Evakuace:

Vyklid'te přístupné únikové cesty, důležitá je evakuace prostorů. Ujistěte se, že:

- máte naplánovanou únikovou cestu,
- neberte s sebou své osobní věci,
- zabraňte, aby jednotlivci vstupovali do prostor, kde může být aktivní střelec,
- pokud jste ranění, nepokoušejte se pohybovat.

Skrýš:

Pokud není evakuace možná, je potřeba najít nějaký úkryt, kde je méně pravděpodobné, že Vás aktivní střelec najde. Váš úkryt by měl:

- poskytovat ochranu (místnosti s uzamykatelnými dveřmi)
- měli byste zablokovat dveře nějakým těžkým nábytkem,

Pokud je střelec v blízkosti je potřeba deaktivovat jakýkoliv přístroj (mobilní telefon, pager atd.), vypnout jakákoliv rozhlasová zařízení (televizor, rádio atd.), skrýt se za nějaký velký nábytek a zůstat v klidu. Pokud je to možné a bezpečné je potřeba zavolat linku 911 a upozornit policii na počet aktivních střelců a jejich umístění, počet a typ zbraní, počet potencionálních obětí. Pokud není možné mluvit, je potřeba nechat linku otevřenou, aby hovor stále probíhal a dispečer tak mohl poslouchat a vyhodnocovat průběžně situaci.“⁴³

Útok:

„Jako poslední a krajní možnost proti aktivnímu střelci je útok proti němu. K útoku dochází tehdy, je-li život v bezprostředním ohrožení. Je potřeba narušit činnost

---

⁴³Prezentace DHS, *ACTIVE SHOOTER HOW TO RESPOND*, U.S. Department of Homeland Security, Washington, DC 20528. [online]. [cit. 2013-12-8] Dostupné z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf>

aktivního střelce a to například házením předmětů na jeho osobu, jednat agresivně proti němu, použít nějaký předmět jako případnou zbraň a křičet.

Když pomoc ze strany policie dorazí, policisté pokračují přímo do oblasti, ve které byly slyšet poslední výstřely. Je potřeba, aby jednotlivci očekávali, že policisté obvykle dorazí v týmech po čtyřech v hlídkových uniformách a externích neprůstřelných vestách, kevlarových helmách a další výstroji, mohou být vyzbrojeni puškami, brokovnicemi, pistolemi. Policisté mohou použít pepřový sprej nebo slzný plyn a kontrolovat situaci, dále mohou křičet povely a můžou tlačit jednotlivce k zemi. Když takové vymáhání práva přijde, je potřeba:

- Zachovat klid a postupovat dle pokynů důstojníků.
- Odložit všechno, co je v rukou (tj. tašky, bundy).
- Okamžitě zvednout ruce a roztáhnout prsty.
- Udržet ruce viditelné za všech okolností.
- Nedělat rychlé pohyby směrem k důstojníkům.
- Nemířit žádnou zbraní, nekřičet a / nebo řvát.
- Nezdržovat důstojníky otázkami, žádostmi o pomoc nepovypytávání se na směr při evakuaci. Pouze je potřeba pokračovat tiše ve směru, ze kterého důstojníci vstupují do areálu.⁴⁴

3.3 Americké statistiky

Americká výzkumnice Nicolette John, Ph.D studovala 35 incidentů aktivního střelce v USA v průběhu roku 2012 a projednala výsledky své studie, během přednášky s názvem „Detection and Disruption of Insider/Outsider Perpetrated Violence.“⁴⁵

---

⁴⁴ Prezentace DHS, *ACTIVE SHOOTER HOW TO RESPOND*, U.S. Department of Homeland Security, Washington, DC 20528. [online]. [cit. 2013-12-8] Dostupné z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf>

⁴⁵ FBI: *Active Shooter Statics*, 2014. [online]. [cit. 2014-03-21] Dostupné z WWW: <<http://www.fbi.gov/about-us/cirg/active-shooter-and-mass-casualty-incidents/active-shooter-statistics>>

Průměrný útok aktivního střelce trvá 12 minut, zatímco 37 % útoků v loňském roce trvalo méně než pět minut. 49 % útočníků spáchalo sebevraždu, 34 % bylo zatčeno a 17 % bylo zabito. 51 % útoků došlo na pracovišti, zatímco k 17 % došlo ve škole. K 17 % útoků došlo na veřejném místě a 6% došlo v náboženském vyznání.

Peter Blair, PhD a Hunter Martindale, PhD studovali 84 incidentů aktivního střelce mezi roky 2001-2010. Zde shrnuli svá zjištění: 2 % z aktivních střelců užije improvizovaná výbušná zařízení jako další zbraň. V 10 % případech střelec přestane a odejde. Ve 20 % případech střelec pokračuje a přemístí se na jiné místo. Ve 43 % případech skončí útok dřív, než dorazí policie. V 57 % důstojník dorazí během útoku.⁴⁶

---

⁴⁶ FBI: *Active Shooter Statics*, 2014. [online]. [cit. 2014-03-21] Dostupné z WWW: <<http://www.fbi.gov/about-us/cirg/active-shooter-and-mass-casualty-incidents/active-shooter-statistics>>

4. AKTIVNÍ STŘELEC V ČESKÉ REPUBLICĚ, TAKTICKÁ PŘÍPRAVA, POSTUP IZS A POLICIE ČR

4.1 Aktivní střelec

Jelikož útoky aktivního střelce se nevyhýbají ani Evropě, musí být na takovou událost připravena i Česká republika. „Z tohoto důvodu převzalo Preventivně informační středisko PČR s instruktory školního policejního střediska některé body z již zmíněných materiálů DHS a společně se Zásahovou jednotkou, Pohotovostní motorizovanou jednotkou, Speciální pořádkovou jednotkou vznikl projekt Aktivní školní střelec – postup při mimořádné události ve školském zařízení. Tento projekt slouží ke školení personálu škol. Vznikla prezentace, která veškerému personálu dává návody, jak se v takových situacích chovat.“⁴⁷ Tato prezentace uvádí například:

„Jak se bránit:

- Dostat se z hlavních chodeb do místností.
- Pokud je to možné, tak uzamknout místnost.
- Uzamčené dveře zabarikádovat těžkými předměty (nábytek).
- Odstoupit od dveří, jelikož je zde možné očekávat střelbu skrz dveře.
- Najít místo u stěny a lehnout si na zem a být potichu.
- Mobilní telefony přepnout na tichý režim.
- Vypnout techniku (rádio, televize, projektor atd.)
- Neotevírat nikomu dveře (možná lest).
- Poskytnout 1. pomoc zraněným v nejbližším okolí.
- Poslouchat pokynů policie a neplést se policistům do cesty.
- Volat tísňovou linku 158.⁴⁸

---

⁴⁷ Rozhovor s nrap. Bc. Ivanou Nguyenovou, preventistka Preventivně informačního oddělení KŘP hlavního města Prahy, ze dne 3.2.2014.

⁴⁸ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

„Postup policie na místě:

- Po dojezdu se jde ihned dovnitř a střelec se co nejdříve eliminuje.
- Dojezdový čas musí být co nejkratší.
- Zraněným se poskytuje pomoc až po eliminaci střelce.
- Policisté uzavírají přístupy do budovy a okolí.

Evakuace:

- Je potřeba vyčkat příjezdu policie.
- Evakuace probíhá, až když je situace stabilní.⁴⁹

4.2 Taktická příprava

Taktika (z řec. *taktiké techné*, umění seřadit vojsko) je chytré, promyšlené jednání a postup odpovídající potřebám a objektivním možnostem⁵⁰.

Pojem taktika se používá spíše ve vojenské oblasti, avšak i v policejní činnosti je dobře známý a běžně používaným pojmem.

Vojenská taktika (respektive **bojová taktika**) je soubor konkrétních metod používaných válčícími stranami za účelem napadení a zničení nepřítele v bitvě. V průběhu času prodělávala dlouhé období stagnace či prudkého vývoje v závislosti na technickém vývoji zbraní a filosofickém náhledu na válku. V současné době je vojenská taktika chápána jako operativní aplikace síly v konkrétní situaci, jako soubor konkrétních postupů v jednotlivých bitvách.⁵¹

„Zakročují – li policisté pod jednotným velením, rozhoduje o použití donucovacích prostředků a zbraně za podmínek uvedených v tomto zákoně velitel zakročující jednotky. O použití donucovacích prostředků a zbraně může na místě zákroku rozhodnout též nadřízený tohoto velitele, který tímto rozhodnutím přebírá

---

⁴⁹ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

⁵⁰ MCNAB, Will a FLOWER. *Encyklopedie bojových technik*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2007, s. 7.

⁵¹ Wikipedia: *Vojenská taktika*, 2013. [online]. [cit. 2013-12-16]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vojensk%C3%A1_taktika>.

*velení až do ukončení zákroku. Rozhodnutí velitele zakročující jednotky a jeho nadřízeného o použití donucovacích prostředků a zbraně musí být zdokumentováno na zvukovém nebo písemném záznamu. Na velitele zakročující jednotky, který rozhodl o použití donucovacích prostředků a zbraně, přecházejí povinnosti, které mají jinak po použití těchto prostředků nebo zbraně policisté.*⁵²

V policejní činnosti se jedná o taktiku při provedení služebního zákroku např. zákrok proti nebezpečnému pachateli, vstup do budovy atd.

Taktické zásady přibližování:

- a) nikdy nedopustit, aby byla vidět silueta zakročujícího a držet se stále při zemi
- b) vyhýbat se otevřeným prostorům
- c) vyhlédnout si příští pozici dříve, než se zakročující pohne
- d) ukryvat svůj pohyb, jak jen to jde
- e) pohybovat se rychle.
- f) držet se z dosahu krycí palby
- g) být ve střehu a připravovat se na cokoli⁵³

Dále se zvažuje naléhavost zákroku, zda tedy vstupovat ihned či si vyžádat posilu. Nejprve se určí velitel zákroku a ujasní se postup a komunikační signály. Před služebním zákrokem je potřeba, aby si policisté vyžádali od operačního důstojníka o nejvíce informací, a následně se musí operační důstojník informovat o zahájení vniknutí do budovy.⁵⁴

Při přípravě a provádění služebních zákroků proti nebezpečným pachatelům je základní podmínkou pro plánování a provedení služebního zákroku detailní analýza

---

⁵² NĚMEC, Miroslav. *Občan a policie: aktuální problémy vztahů policie k občanům a občanům k policii*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 1996, s. 132.

⁵³ CACUTT, Len. *Bojovat!: [techniky ozbrojeného i neozbrojeného boje z oficiálních výcvikových příruček elitních vojenských sborů celého světa]*. 1. čes. vyd. Překlad Ľubomír Háčik. Praha: Svojtka a Vašut, 1996, s. 107.

⁵⁴ Manuál pro policisty a příslušníky ochranných služeb: *Postup v rizikových situacích*. Výcvikové středisko SPECNAZ. Praha, s. 9.

konkrétní situace. Dále to mohou být okolnosti pachatelova jednání a právní posouzení možností vlastního postupu. Každou konkrétní situaci je v praxi nutno posuzovat individuálně. Z tohoto důvodu se stanovují pouze základní všeobecné zásady.

Struktura služebního zákroku obsahuje jeho plánování, instruktáž a přípravu členů jednotky k zákroku. Ukazuje se, že plánování vede jednak ke snížení stresu během akce, ale také zvyšuje bezpečnost policistů. Při vyslání k akci je třeba nejprve zahájit uskutečňování plánu činnosti a pak teprve se vydat k inkriminovanému místu. Zkontrolujte také vlastní připravenost k akci a připravenost radiostanice. Ujasněte si, jak budete žádat o asistenci. Také svítilna, zbraně a ostatní prostředky pro zásah musí být v pořádku. Tato kontrola zabere jen několik vteřin. Pak budete mít však jistotu, že jste připraveni, a také umožníte vašemu organismu naladit se na „adrenalinovou vlnu“ provázející zvýšený stres. Je třeba zajistit, aby všechny jednotky, které se účastní zásahu, pracovaly na stejné radiové frekvenci.⁵⁵

Při určování taktického postupu nasazených policistů v rámci zákroku je s ohledem na konkrétní situaci nutno posoudit:

- 1) „Místo rozdělení a přidělení sil. Toto je nutno provádět mimo oblast dohledu a doslechu pachatelů a, není-li to vyloučeno, i ostatních osob.
- 2) Možnosti přiblížení k místu služebního zákroku. V případě nutnosti přiblížení se v kompletní výstroji zvážit potřebu odpovídajícího vybavení, které je nutno materiálově zajistit.
- 3) Způsob uzavření vnitřní a vnější oblasti zákroku za využití vlastních sil a podpůrných sil.
- 4) Potřeby a možnosti přiblížení se v oblasti viditelnosti podle okolností prostřednictvím vozidel opatřených balistickou ochranou.
- 5) Rizika koncentrace vlastních sil v těch prostorech, které s ohledem na situaci na místě mohou znamenat vyšší ohrožení újmou na zdraví či životě zakročujících policistů.“⁵⁶

---

⁵⁵ Manuál pro policisty a příslušníky ochranných služeb: *Postup v rizikových situacích*. Výcvikové středisko SPECNAZ. Praha, s. 9.

⁵⁶ Metodická příručka pro zásahové jednotky, Praha, s. 7.

- 6) „Možnosti pokrytí desky dveří prostředky balistické ochrany (štíty).
- 7) Možnosti otevření vstupních dveří (klíč, speciální úderný prostředek).
- 8) Potřebu získání přehledu o prostoru budoucího zákroku pomocí technického zařízení (zrcátko).
- 9) Počet nasazených policistů do oblasti přímého vlivu pachatele tak, aby byly vytvořeny podmínky pro úspěšné provedení zákroku.
- 10) Potřeby připravení zbytku bezpečných pozic.
- 11) Postup podle housenkové zásady (postup skupiny teprve poté, co je pozice převzata následující skupinou).
- 12) Nutnost stálého obsazení všech bezpečných pozic a tyto v průběhu zákroku postupně vytvářet.⁵⁷

Označení budov a stran:

V průběhu akce musí všichni zasahující členové jednotky i podpůrné složky používat jednotný systém označování budov. Jednoduchá pravidla pro jeho použití umožňují rychlou orientaci pro všechny a srozumitelné předávání zpráv a informací.

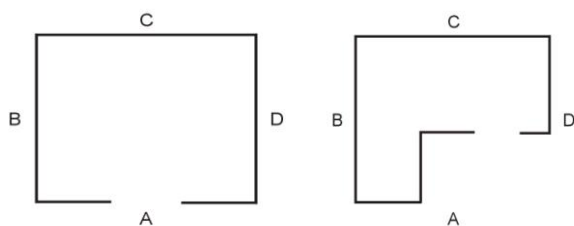
- a) strana s hlavním vchodem je strana A, dále pak označujeme strany podle směru hodinových ručiček
- b) má-li budova více vchodů a není zřejmé, který je hlavní, strana A je určena velitelem akce na instruktáži
- c) má-li budova členitý půdorys, při určení stran se vychází z pohledu pozorovatele⁵⁸

---

⁵⁷ Metodická příručka pro zásahové jednotky, Praha, s. 7.

⁵⁸ Manuál pro policisty a příslušníky ochranných služeb: *Postup v rizikových situacích*. Výcvikové středisko SPECNAZ. Praha, s. 11.

Obrázek č. 1 – označení budov a stran při taktické přípravě⁵⁹

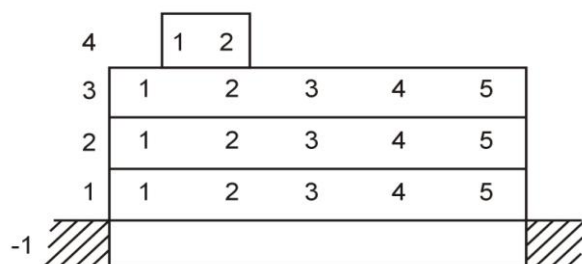

„Označení pater a otvorů:

- a) Při označování pater používáme pouze termíny „nadzemní podlaží“ a „podzemní podlaží“. Nepoužívá se termín „přízemí“, „mezanin“, „mezipatro“
- b) Všechna patra, která jsou nad úrovní terénu, se označují kladnými arabskými číslicemi, a to od úrovně terénu vzhůru.
- c) Všechna patra, která jsou pod úrovní terénu, se označují zápornými arabskými číslicemi, a to od úrovně terénu dolů.
- d) Otvory se označují z hlediska pozorovatele zleva doprava kladnými arabskými číslicemi. Označují se postupně všechny otvory bez rozdílu.

Je-li v popisu budovy cokoli, co se může ukázat jako sporné, jednotné označení určí velitel akce na instruktáži⁶⁰

Obrázek č. 2 – označení pater a otvorů při taktické přípravě⁶¹

⁵⁹ Manuál pro policisty a příslušníky ochranných služeb: *Postup v rizikových situacích*. Výcvikové středisko SPECNAZ. Praha, s. 11.

⁶⁰ Manuál pro policisty a příslušníky ochranných služeb: *Postup v rizikových situacích*. Výcvikové středisko SPECNAZ. Praha, s. 19.

⁶¹ Manuál pro policisty a příslušníky ochranných služeb: *Postup v rizikových situacích*. Výcvikové středisko SPECNAZ. Praha, s. 20.

Komunikační signály a povely

„Při vstupu do místnosti:

- Povely: záloha – vpravo, záloha – vlevo, levý kontrola, pravý kontrola
- Signály: levý čistá, pravý čistá, místnost čistá

Při výstupu z místnosti:

- Při výstupu pouze signály: Výstup? , Výstup čistý

Kontakt s pachatelem (signály):

- Kontakt pachatel, kryji, jistím, poutám, pachatel pod kontrolou⁶²

Pohotovostní motorizovaná jednotka používá v dnešní době při nácviku zákroku proti aktivnímu střelci dva typy vstupů do místnosti, které převzala z taktiky zásahových jednotek.

Dynamický vstup dvě dvoučlenné hlídky

„Při postupu dvou dvoučlenných hlídek je důležité, aby byl určen velitel. Ten určuje, kdo a co v dané situaci bude dělat. V zobrazené pozici bezprostředně před vstupem jsou rozděleny úkoly takto:

1 – vstupující, 2 – velitel, 3 – otvírač, 4 – zadní krytí

Po přistoupení 2 a 1 ke vchodu 3 na signál 2 otvírá dveře. 2 a 1 vstupují společně do místnosti. 1 vstupuje jako první a určuje si směr postupu. 2 jde vždy na opačnou stranu. Podle potřeby volají zálohu 3, která je doplňuje. 4 zůstává venku a kryje venkovní prostor.⁶³

Pomalý vstup – vykrajování po částech dvě dvoučlenné hlídky

„Tento postup se od dynamického liší pouze v první fázi. 2 po otevření dveří postupně propátrává otvírající se prostor zhruba do poloviny vstupního prostoru. Po tomto propátrání spolu s 1 společně vstupuje dynamickým způsobem. 3 doplňuje podle potřeby 1 a 2. 4 zůstává venku a kryje venkovní prostor.

---

⁶² Metodická příručka pro zásahové jednotky. Praha, s. 8.

⁶³ Metodická příručka pro zásahové jednotky. Praha s. 9.

Taktické zásady vstupu

- Zvážit naléhavost zákroku (zda vstupovat ihned, nebo si vyžádat posilu)
- Uvědomit si, za jakým účelem se vstupuje do objektu (celkové propátrání objektu nebo konkrétně označeného prostoru)
- Před služebním zákrokem si vyžádat maximum informací od operačního důstojníka a následně ho informovat o zahájení zákroku
- Vozidlo odstavit, pokud to okolnosti a povaha zákroku dovolí, mimo dohled z objektu, ve kterém bude prováděn služební zákrok
- Určit velitele zákroku a domluvit si s kolegy způsob postupu a komunikační signály
- Prohlédnout okolí objektu před samotným vstupem
- Vybrat vhodné místo pro přiblížení a vstup⁶⁴

4.3 Složky integrovaného záchranného systému

Do roku 2013 neexistoval katalog typových činností pro zvládnutí situace, jakou je aktivní střelec. Tehdejší policejní prezident brig. Gen. Mgr. Martin Červíček proto vydal dne 16. 12. 2013 tzv. AMOK – útok aktivního střelce. Jde o typovou činnost složek IZS při společném zásahu proti takovému pachateli.

„Typová činnost obsahuje postup složek IZS při mimořádné události (dále jen „MU“), při níž došlo k násilnému útoku ozbrojenou osobou tzv. aktivním střelcem vůči jiným osobám s následkem zranění nebo smrti. Pachatel je s největší pravděpodobností na místě události a pokračuje v trestné činnosti.“⁶⁵

Činnost při řešení mimořádné události lze rozdělit do dílčích etap:

- a) eliminace aktivního střelce,
- b) vyžádání součinnosti složek IZS v rámci eliminace aktivního střelce,

---

⁶⁴ Metodická příručka pro zásahové jednotky. Praha, s. 8.

⁶⁵ Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS. Praha, 2008, s. 1.

- c) záchranné a likvidační práce (zpravidla až po eliminaci aktivního střelce,
- d) psychosociální pomoc osobám zasažených MU,
- e) předání místa zásahu orgánů činným v trestním řízení.⁶⁶

Primárním úkolem Integrovaného záchranného systému České republiky je poskytnout občanům v případě nouze možnost, dovolat se záchranných složek. IZS v sobě zahrnuje složky zdravotnické (rychlou záchrannou pomoc), policejní a hasičské. Vytočením čísla 112 se občan dovolá na ústřednu, kde sdělí své obtíže a operátor zajistí vše potřebné bez toho, aby se občan o dovolání konkrétní pomoci více staral.

„IZS je systém s nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti, který umožňuje promyšlenou a plánovanou spolupráci a využití všech zdrojů a kompetencí, které je třeba při záchranných a likvidačních pracích použít. IZS není instituce, nevytváří nové orgány, ale využívá stávajících institucí a složek IZS, které jsou legislativně stanoveny. Vznikl z potřeby společného postupu různých subjektů při záchranných a likvidačních pracích, zejména těch rozsáhlých. Základním právním předpisem IZS je zákon č. 292/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.“⁶⁷

Integrovaný záchranný systém tedy vznikl na základě společenské poptávky v oblasti ochrany zdraví a majetku. Tento systém usnadňuje přístup k pomoci a eliminuje složité a neefektivní možnosti domoci se pomoci v nouzi. Tento systém se za dobu své existence velice osvědčil a společností je velice pozitivně hodnocen. I tato oblast společenského života se musí adekvátně rozvíjet s dobou a společenskými požadavky.

„Garantem provozuschopnosti sítě je Ministerstvo vnitra, které zabezpečuje její provoz prostřednictvím České pošty. Používají ji jako základní komunikační prostředek operačního a taktického řízení další dvě základní složky integrovaného záchranného systému (jakož i celní správa, vojenská policie a BIS), takže je dostatečný předpoklad její

---

⁶⁶ Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS. Praha, 2008, s. 5. – 6.

⁶⁷ KOVÁŘ, Milan. *Ochrana před povodněmi: řešení přirozených a zvláštních povodní*. Vyd. 1. V Praze: Existencialia, 2004, s. 53.

*dostupnosti i v podmínkách mimořádných událostí velkého rozsahu (což je největší handicap mobilních sítí – komerční operátor nemá sebemenší důvod udržovat za enormních nákladů funkční spojení v místě katastrofy, když mu z toho neplyne žádný mimořádný výnos; raději počká „až voda opadne a silnice budou sjízdné“.*⁶⁸

Kovář se ve své publikaci zmiňuje o součinnosti mezi vedoucími složek integrovaného záchranného systému. Tato součinnost je zajišťována prostřednictvím:

- velitele zásahu,
- velitele sektoru nebo velitele úseku, jejichž úkoly jsou ve vztahu k řízení součinnosti složek obdobné jako ve zvláštním právním předpisu,
- štábu velitele zásahu, jehož vnitřní struktura je stanovena zvláštním právním předpisem
- spojení

Dále se také v rámci zásahu provádí koordinace složek na strategické úrovni za účelem zapojení sil a prostředků v působnosti ministerstva vnitra, ostatních ministerstev, jiných správních úřadů, hejtmanů a starostů. Stanovují se také priority záchranných a likvidačních prací při rozsáhlých mimořádných událostech, zabezpečují se materiální a finanční podmínky pro činnost jednotlivých složek IZS.⁶⁹

Integrovaný záchranný systém se tedy za poslední léta stal nedílnou součástí péče o zdraví a bezpečí občanů České republiky. IZS je vnímán jako společenský subjekt, který pomáhá řešit krizové situace v lidském životě a podílí se na vytváření fungujícího systému v oblasti bezpečnosti.

Při řešení mimořádné události lze očekávat:

- a) v úvodní fázi MU (zpravidla po ohlášení události na tísňovou linku) jsou složky IZS řízeny na operační úrovni řízení zásahu; zpravidla do doby, než dojde ke kontaktu velitelů a vedoucích složek IZS s velitelem zásahu,

---

⁶⁸ ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, s. 145.

⁶⁹ KOVÁŘ, Milan. *Ochrana před povodněmi: řešení přirozených a zvláštních povodní*. Vyd. 1. V Praze: Existencialia, 2004, s. 55. – 56.

- b) vznik paniky a stresového chování osob zasažených MU,
- c) možnost déletrvajícího zásahu se značným nárokem na síly a prostředky složek IZS,
- d) značný mediální zájem a zvýšené nároky na poskytování informací o MU,
- e) vysoké nároky na poskytnutí psychosociální pomoci.⁷⁰

Policie ČR si v rámci eliminace aktivního střelce může vyžádat součinnost složek IZS (výškovou techniku pro odstřelovače, osvětlení místa MU apod.). Složkám IZS, které takovouto součinnost v nebezpečné zóně poskytnou, musí Policie ČR zabezpečit ochranu před aktivním střelcem. Složky IZS si při plnění úkolů mohou navzájem zapůjčit adekvátní osobní ochranné pracovní prostředky potřebné pro zásah a odpovídajícímu stupni nebezpečí.⁷¹

„Základní složky IZS:

- a). Hasičský záchranný sbor ČR*
- b). Jednotky požární ochrany*
- c). Policie ČR*
- d). Zdravotnická záchranná služba*

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem se rozmisťují síly a prostředky po celém území ČR. Ostatní složky IZS jsou povolávány k záchranným a likvidačním pracím podle povahy mimořádné události na základě jejich možností zasáhnout a pravomocí, které jim dávají právní předpisy. Počítá se také se zapojením Armády ČR pro podporu složek IZS při rozsáhlých mimořádných opatřeních.“⁷²

---

⁷⁰ Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS*. Praha, 2008, s. 6.

⁷¹ Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS*. Praha, 2008, s. 6.

⁷² KOVÁŘ, Milan. *Ochrana před povodněmi: řešení přirozených a zvláštních povodní*. Vyd. 1. V Praze: Existencialia, 2004, s. 54.

Policie ČR při zákroku proti aktivnímu střelci využívá také leteckou službu. Letecká služba Policie České republiky je útvar (LS) s celorepublikovou působností, který má základny v Praze a Brně. Organizačně je LS zařazena pod Policejním prezidiem. Letecká služba plní různé úkoly na místě zákroku a to pro potřeby všech složek IZS.⁷³

Pro řízení zásahu a organizace místa zásahu platí:

Velitelem společného zásahu složek IZS je vždy policista, který na místo MU dorazí jako první, přičemž v průběhu zásahu může dojít k jeho vystřídání. Velitel zásahu musí být od okamžiku, kdy to okolnosti dovolí, viditelně označen vestou s nápisem „velitel zásahu“ nebo červenou páskou na levé paži s nápisem „VZ“, popřípadě označen vestou nebo doplňkem na pracovním oděvu policisty s nápisem „velitel“.

Na operační úrovni spolupracují operační střediska složek IZS a jejich činnost při řešení této MU koordinuje Integrované operační středisko krajského ředitelství policie (dále jen „IOS KŘP“). Řízení zásahu na operační úrovni je převažující až do okamžiku eliminace aktivního střelce.

Při řešení MU velitel zásahu úzce spolupracuje s vedoucím zdravotnické složky poskytovatele zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) a velitelem jednotek požární ochrany (dále jen „jednotky PO“) a pokud zřídí štáb velitele zásahu, zahrne je do svého štábu. S ohledem na jejich bezpečí předává velitel zásahu složkám IZS informace o aktuálních bezpečnostních rizicích a dalších důležitých okolnostech panujících na místě zásahu.⁷⁴

Štětina a kolektiv poukazují také na důležitost připravenosti na mimořádné události. Pro tyto případy je důležité, aby byl vypracován krizový plán, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací. Krizový plán je elementárním plánovacím dokumentem, jehož účelem je vytvořit podmínky pro zajištění připravenosti na krizové situace a jejich řešení pro orgány krizového řízení a

---

⁷³ FOJTÍK., *Policejní vrtulníky*. Praha, 2007 s. 63.

⁷⁴ Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce*, STČ 14/IZS. Praha, 2008, s. 2.

další dotčené subjekty, jakými jsou například orgány s územní působností. Krizová opatření uvedená v konkrétním krizovém plánu slouží pouze pro řešení krizové situace a jejich realizace je podmíněna vyhlášením některého z krizových stavů. Krizový plán je preventivní dokument, neslouží tedy jako pomůcka či návod při vyhlášení krizového stavu, nýbrž je prostředkem pro přípravu na řešení možné mimořádné situace.⁷⁵

Prioritou Policie ČR je eliminace aktivního střelce, a proto je od samého počátku většina policistů nasazována hned po příjezdu do nebezpečné zóny a ihned se vyhlásí mimořádná událost (dále jen MU)

Činnost Policie ČR je následující:

- a) neprodleně se zapojí do eliminace aktivního střelce:
- b) Další policisté, po příjezdu na místo MU zůstávají u služebního vozidla se zapnutým zvláštním výstražným světlem modré bravy z důvodu zajištění komunikace s IOS KŘP, zasahujícími policisty a složkami IZS; jakmile to okolnosti a dostatečný početní stav policistů dovolí, zaujme toto místo u vozidla s výstražným modrým světlem velitel zásahu.
- c) určí velitele zásahu složek IZS
- d) vymezují nebezpečnou zónu, dohlíží na ni a informuje příjezdějící složky IZS o jejím vytvoření.⁷⁶

Od okamžiku, kdy je dostatek sil a prostředků pro provedení eliminace střelce, Policie ČR dále:

- a) určuje vhodný nástupní prostor složek IZS a ve spolupráci se složkami IZS zajišťuje ustavení techniky,
- b) vymezuje vnější zónu včetně stanovení bezpečnostních uzávěrů do vnější zóny a dohlíží na její dodržování,

---

⁷⁵ ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, s. 132.

⁷⁶ Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS*. Praha, 2008, s. 7.

- c) provádí dopravní opatření pro plynulý příjezd/odjezd vozidel složek IZS; k tomu lze využít strážníky obecní/městské policie (řízení dopravy, uzavírka komunikací apod.)
- d) zajišťuje bezpečnostní dohled na zřízených stanovištích ve vnější zóně z důvodu ochrany zasahujících složek IZS; pokud velitel zásahu prohlásí část určitého prostoru místa zásahu za bezpečný, nehrozí zde ze strany aktivního střelce žádné nebezpečí.
- e) v případě, že to situace umožňuje (policista prchající dav osob nezastavuje), kontaktuje a ztotožňuje prchající osoby z místa MU a vyzývá je, aby se shromáždily v určeném prostoru ve vnější zóně.⁷⁷

Policie ČR využívá policisty, kteří jsou nasazeni především k eliminaci aktivního střelce, k naplnění úkolů v nebezpečné a vnější zóně. Avšak vzhledem k tomu, že útok aktivního střelce trvá přibližně 13-15 minut, může to být právě běžná dvoučlenná policejní hlídka, která se na místo dostaví jako první. Pouze v případech jako je tzv. barikádová situace se tento čas může prodloužit.

Řešení nastalé situace se tedy nejvíce týká:

- hlídek obvodních nebo místních oddělení
- hlídek městské nebo obecní policie
- náhodně kolemjdoucího policisty
- speciálních jednotek (v případě barikádové situace, převzetí kontroly nad situací apod.)⁷⁸

Místo zásahu:

Zakročující policisté musí na místě zásahu, kromě jiných překážek a samotné osoby pachatele, čelit i níže uvedeným aspektům:

- pohled na mrtvé lidi, těžce raněné dospělé i děti

---

⁷⁷ Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS*. Praha, 2008, s. 7.

⁷⁸ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

- množství krve, křik, pláč, naříkání, zmatek, utíkající lidé
- dým, oheň
- ohlušující střelba na neznámém místě nebo přímý útok proti policii⁷⁹

„Policista je povinen při provádění služebního zákroku služebního úkonu spojeného se zásahem do práv nebo svobod osob poučit je o jejich právech, pokud to povaha a okolnosti služebního zákroku nebo služebního úkonu dovolují, v opačném případě je poučí dodatečně. Policista ve službě je povinen v mezích zákona o Policii České republiky provést služební zákrok, služební úkon, popřípadě učinit jiná opatření nezbytná k provedení služebního zákroku nebo služebního úkonu, zejména vyrozumět nejbližší policejní útvar, je – li páčán trestný čin nebo přestupek anebo je – li důvodné podezření z jejich páčání.“⁸⁰

Prioritou pro ZZS je poskytnutí přednemocniční neodkladné péče (dále jen „PNP“) osobám zasažených MU. V rané fázi MU (do doby eliminace aktivního střelce) jsou síly a prostředky ZZS ustanoveny v nástupním prostoru složek IZS a výjezdové skupiny ZZS poskytují PNP zpravidla pouze ve vnější zóně. Po celou dobu zásahu je vedoucí zdravotnické složky v kontaktu s velitelem zásahu, před eliminací aktivního střelce jen prostřednictvím operačního střediska.⁸¹

Činnost a úkoly ZZS, které provádí:

- a) Zdravotnické operační středisko ZZS (dále jen „ZOS, ZZS“) určí vedoucího zdravotnické složky, který v místě MU koordinuje činnost zdravotnické složky (při této akci se předpokládá přítomnost pouze výjezdových skupin ZZS); v případě, že se jedná o místo MU s hromadným postižením osob (dále jen „hromadné neštěstí“), může vedoucí zdravotnické složky organizovat činnost na tomto místě v rámci třídících skupin, skupin PNP a skupiny odsunu.
- b) vedoucí zdravotnické složky vyžaduje od ZOS ZZS další výjezdové skupiny ZZS a materiální zabezpečení podle předpokládaného počtu postižených osob

⁷⁹ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR.

⁸⁰ NĚMEC, Miroslav. *Občan a policie: aktuální problémy vztahů policie k občanům a občanům k policii*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 1996, s. 116.

⁸¹ Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS*. Praha, 2008, s. 9.

a charakteru zranění, včetně posouzení potřeby prostředků určených k řešení hromadného neštěstí,

- c) vedoucí zdravotnické složky dle potřeby vyžaduje od ZOS ZZS pomoc poskytovatelů zdravotnické dopravní služby, které může využít k transportu postižených osob do zdravotnických zařízení. Členové zdravotnické složky poskytují PNP postiženým osobám, které unikly z nebezpečné zóny, transportují je do zdravotnického zařízení.⁸²

„Úkoly, cíle a možnosti, které charakterizují uvedené situace a momenty:

- *Zajišťuje se základní chod zdravotnických služeb,*
- *Úkolem je zachránit co nejvíce životů a předejít dalším závažným poškozením zdraví,*
- *Třídění za krizových podmínek omezené záchrany preferuje děti a mladé jedince bez pokročilých polymorbidit a bez závislostí na sofistikované zdravotnické technice, činnost ve změněných, omezených a improvizovaných podmínkách v režimu krizového řízení.*⁸³

Na žádost velitele zásahu případně IOS KŘP mohou být strážníci Městské (obecní) policie využiti zejména k eliminaci aktivního střelce, poskytování informací o místě zásahu, vytváření bezpečnostní závěry, vnější zóny apod., organizování dopravních opatření dle pokynů Policie ČR (řízení dopravy, uzavírka komunikací apod.).⁸⁴

4.4 Postup PČR

Aktivní střelec představuje novodobou hrozbu pro obyvatelstvo. Policie ČR postupuje dle zákona č. 273/2008 Sb.: „Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit

---

⁸² Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS*. Praha, 2008, s. 7.

⁸³ ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, s. 67.

⁸⁴ Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS*. Praha, 2008, s. 6.

úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti jí svěřené zákony.⁸⁵

Proto se Policie ČR problematikou systematicky zabývá a používá uvedené pojmy:

- *Aktivní střelec* – nebezpečný pachatel, který volil použití zbraně proti jiným osobám k dosažení svých cílů. Obvykle jde o jednotlivce, může se ale také jednat o skupinu pachatelů. Nemá zábrany pro jakékoliv chování s cílem zabít nebo zranit co největší počet osob.
- *Amok* – jedná se o pracovní název, který ukazuje na zkratkovitost jednání aktivního střelce pro tento případ v trestněprávní rovině. Náhlý agresivní, násilnický výbuch, nejčastěji osoby mužského pohlaví, bezdůvodně napadá lidi a zvířata, které tento člověk potká. Většinou se před tímto výbuchem odcizí svému okolí a po něm se stahuje do sebe. Často skončí sebevraždou, případně je vyčerpaný, zlomený, nebo upadá do dlouhého spánku a má výpadek paměti na dobu amoku.
- *Bezpečnostní uzávěra* – stanoviště řízeného vstupu a výstupu do a z vnější zóny; bývá zpravidla umístěna na přístupové komunikaci tak, aby byla možnost provést odklon dopravy mimo vnější zónu.
- *Eliminace aktivního střelce* – neodkladný policejní zákrok vedoucí ke zneškodnění aktivního střelce. Eliminace má tři fáze – vyhledávání, identifikace a provedení eliminace. Za provedení eliminace se považuje zadržení a zajištění, paralyzující zranění nebo smrt.
- *Kontrolní stanoviště* – místo kontrolovaného vstupu do nebezpečné zóny.
- *Nástupní prostor složek IZS* – prostor uvnitř vnější zóny určený k soustředění sil prostředků složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“).
- *Nebezpečná zóna* – prostor bezprostředního ohrožení života útokem aktivního střelce. Soustřeďují se zde výhradně síly a prostředky Policie České republiky⁸⁶

---

⁸⁵ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky : komentář*. Praha, s. 1.

⁸⁶ POLICIE ČR: Amok – útok aktivního střelce, 2013. [online]. [cit. 2014-05-10] Dostupné z WWW: <<http://www.metodika.cahd.cz/stc/STC%2014-IZS%20AMOK.pdf>>

(dále jen „Policie ČR“), které zabezpečují eliminaci aktivního střelce. Bez svolení velitele zásahu je vstup do tohoto prostoru zakázán.

- *Vnější zóna* – prostor vymezený pro vedení zásahu; omezuje se zde volný pohyb osob a dopravních prostředků; prostor této zóny je vymezen hranicí vnější zóny. Soustředují se zde síly a prostředky složek IZS, které nezabezpečují eliminaci aktivního střelce.⁸⁷

Eliminace aktivního střelce je zákrokem, který zabezpečuje výhradně Policie ČR. Eliminace má nejvyšší prioritu a nesnese odkladu, přičemž příslušníci Policie ČR (dále jen „policisté“) vůči aktivnímu střelci využívají všech zákonných oprávnění vůči „nebezpečným pachatelům“ – při případném, velmi pravděpodobném použití služební zbraně dbají policisté přiměřené opatrnosti vůči ostatním přítomným osobám, aby neohrozili jejich životy a zdraví.

Němec ve své publikaci uvádí, že zákroky spojené se zadržováním a zneškodňováním nebezpečných osob či pachatelů trestných činů, spadá výhradně do kompetence Policie České republiky. Policie České republiky plní v současné době zejména tyto úkoly:⁸⁸

- chrání bezpečnost osob a majetku,
- spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku,
- vede boj proti terorismu,
- odhaluje trestné činy a koná vyšetřování,
- zajišťuje ochranu státních hranic,
- zajišťuje ochranu státních představitelů a zastupitelských úřadů,

---

⁸⁷ POLICIE ČR: Amok – útok aktivního střelce, 2013. [online]. [cit. 2014-05-10] Dostupné z WWW: <<http://www.metodika.cahd.cz/stc/STC%2014-IZS%20AMOK.pdf>>

⁸⁸ NĚMEC, Miroslav. *Občan a policie: aktuální problémy vztahů policie k občanům a občanům k policii*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 1996, s. 71. – 72.

- vyhlašuje celostátní pátrání aj.⁸⁹

K dnešnímu dni není přesný postup při výskytu aktivního střelce uveden v žádném zákoně ani interním aktu policie ČR. Existuje pouze katalog typové činnosti, který se zabývá postupem a spoluprací složek IZS na místě výskytu aktivního střelce. Pro policisty, kteří jsou ve výkonu služby a v případě výskytu aktivního střelce budou vysláni na místo byla vypracována metodická příručka. Tato příručka je výsledkem oddělení výcviku Pohotovostní motorizované jednotky, Zásahové jednotky, Speciální pořádkové jednotky a oddělení výcviku a analytiky školícího střediska. Tento postup je ujednocen a učí se jej policisté, kteří se účastní takzvaných výcviků AMOK, které jsou zaměřeny na taktiku zásahu proti aktivnímu střelci a spolupraci s ostatními složkami IZS. Tento postup je zpracován od samého počátečního oznámení a dané skutečnosti výskytu aktivního střelce a má následující body.

1. „Operátor operačního střediska, který hlášení o střelbě aktivního střelce obdrží, neprodleně obvolává všechny hlídky Policie ČR, kterými v danou chvíli disponuje a vysílá je na místo činu. Neprodleně informuje Městskou Policii a další složky IZS, aby se připravily na možnou masivní evakuaci a záchranu raněných a jejich členové okamžitě směřovali k místu události a vyčkali tam na pokyny policistů na místě činu.

2. Policejní hlídka, která je vyslána na eliminaci aktivního střelce, si neprodleně a urychleně zkontroluje připravenost služební zbraně a ujistí se, že má náboj v nábojové komoře (připraven ke střelbě), oblékne si balistickou ochrannou vestu a vyrazí co nejrychleji k místu činu. Je třeba si uvědomit, že každou sekundu, kterou hlídka jakkoliv ztratí, může umřít další člověk rukou šíleného střelce.

3. Hlídky by neměly příliš zahlcovat radiový provoz a jejich relace by měly být co nejstručnější! Je možné, že hlídky, které jsou už na místě střelby, chtějí ostatním předat důležité informace a nadměrný radiový provoz jim tak brání!“⁹⁰

---

⁸⁹ NĚMEC, Miroslav. *Občan a policie: aktuální problémy vztahů policie k občanům a občanům k policii*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 1996, s. 71. – 72.

⁹⁰ Rozhovor s panem kpt. Mgr. Markem Kilarským, instruktor Školního policejního střediska Praha, ze dne 4.12.2013.

4. „Hlídka policie, než přijede na místo události, vypne zvukové výstražné zařízení. (v aktivním střelci by mohla zjevná informace o příjezdu policie vyvolat pocit tísně a mohl by tak zabíjet ještě rychleji)

5. První hlídka, která se dostaví na místo činu, se snaží v co nejkratším čase získat od poškozených a svědků co nejvíce informací, které by mohly určit polohu a popis aktivního střelce. Dále poslouchá a sleduje okolí, odkud jsou vidět či slyšet výstřely, nářek, křik, pláč, hluk. Každá sekunda, kterou policisté promarní čekáním či získáváním dalších a dalších informací, může znamenat smrt dalšího člověka. Po celou dobu mají policisté vytažené zbraně z pouzdra, připravené k okamžitému použití.

6. Ve chvíli, kdy má hlídka přibližný odhad, kde by se mohl aktivní střelec nacházet, neprodleně se vydá jeho směrem rychlým taktickým přesunem a snaží se ho za každou cenu eliminovat, případně zákrokem oddělit od ostatních lidí. Policejní hlídka přitom nečeká na další posily, ale snaží se situaci zvládnout ve dvou či tříčlenných hlídkách (tak jak jsou veleny do služby). Pokud se setká najednou víc hlídek na místě činu, mohou se spojit ve větší operační taktické celky (čtveřice, šestice apod.) a snaží se aktivního střelce eliminovat společně. Nikdy nechodí policista sám. Vždy minimálně ve dvou.

7. Pokud policisté na místě činu slyší či vidí útoky aktivního střelce, snaží se za každou cenu zkrátit dobu přesunu z jejich pozice k místu, kde se nachází aktivní střelec. Neprohledávají a nepropátrávají systematicky místnost od místnosti, byt od bytu, chodbu od chodby. Ve chvíli, kdy střelba utichne a policisté neslyší žádné zvuky, které by jim pomohly lokalizovat místo výskytu pachatele, zbrzdí okamžitě svůj rychlý přesun a začne standardní tiché propátrávání, je totiž velká pravděpodobnost, že aktivní střelec čeká právě na ně a nebo se již sám zastřelil.

8. Při kontaktu s aktivním střelcem se ho policisté snaží okamžitě "zaměstnat" střelbou. Aktivní střelec se v tu chvíli upne na boj s policisty a nebude mít tak čas zabíjet další zúčastněné lidi.⁹¹

---

⁹¹ Rozhovor s panem kpt. Mgr. Markem Kilarským, instruktor Školního policejního střediska Praha, ze dne 4.12.2013

9. „Jestliže se hlídce nedaří aktivního střelce na místě činu rychle lokalizovat, neprodleně a stručně dává hláskou službou, kde se právě hlídka pohybuje, odkud slyší výstřely apod. Pomůže tak nasměrovat ostatní hlídky k místům, které hlídky před nimi nestačily propátrat.

10. V momentě, kdy se policejní hlídky při propátrávání setkají, mohou vytvořit početnější taktický tvar a propátrávat společně! Avšak ne za cenu vyhledávání sebe za tímto účelem. Je lepší deset dvoučlenných hlídek rozmístěných ve všech patrech a sekcích objektu, než dvě pětičlenné ve dvou.

11. Jestliže dojde ke zranění či zabití policisty ve dvoučlenné hlídce, druhý policista nikdy nepokračuje v propátrávání sám. Výjimkou je situace, kdy může policista bezprostředně eliminovat střelce (tzn. vizuální kontakt).

12. Ve chvíli, kdy se na místo činu dostaví jakýkoliv policista-vedoucí (vedoucí skupiny nebo směny), popřípadě běžná hlídka policie, ve chvíli, kdy je aktivní střelec lokalizován jinou policejní hlídkou, která proti němu začala bojovat, snaží se venku koordinovat další přijíždějící posily, ukazuje přeživším, kudy mohou prostor bezpečně opustit, kde má zastavit záchranná služba, hasiči. Pozor! Častým jevem je příjezd příbuzných či rodičů na místo činu, kteří chtějí zachránit své děti, příbuzné apod. Je potřeba takovým pokusům zabránit. Dalším úkolem těchto policistů je zabránit vstupu členů ostatních složek IZS (záchranná služba, hasiči), kteří v krátké době dorazí na místo. Je velký předpoklad, že se hasiči a lékaři budou snažit dostat do prostoru, kde dochází ke střelbě, aby poskytli pomoc zraněným. Tomu je nutno zabránit až do doby, kdy bude střelec zneškodněn. Každý další člověk na místě činu – na místě, kde střelec zabíjí lidi- je potenciální další obět'.

13. Hlídka, která eliminuje aktivního střelce, se ujistí, že už nemůže dojít k dalšímu útoku či ohrožení lidí a dává hláskou službu pro všechny zúčastněné. Pozor! Střelec nemusí být sám. To, že zneškodníme jednoho, nemusí znamenat konec akce = konec nebezpečí.“⁹²

---

⁹² Rozhovor s panem kpt. Mgr. Markem Kilarským, instruktor Školního policejního střediska Praha, ze dne 4.12.2013

14. „Pokud dojde k tzv. barikádové situaci, kdy se aktivní střelec uzavře například na záchodech, v místnosti apod. Policejní hlídky povolávají na místo Útvar rychlého nasazení (do jeho příjezdu zásahovou jednotku, speciální pořádkovou jednotku), který si místo zákroku převezme. Do té doby střeží všechny možné únikové cesty pachatele, aby tento nemohl uprchnout.

15. Evakuaci raněných a dalších osob provádíme až po eliminaci aktivního střelce. Pokud je střelec eliminován a nic nenasvědčuje tomu, že se na místě nachází další, tak je povinností zasahujících policistů začít s evakuací raněných na místo, kde je bude možno ošetřit. Pokud je to možné, snaží se vyhnout vpuštění lékařů a dalších členů IZS na místo činu. Když se tam nachází těžce zraněná osoba, jejíž život by byl evakuací ohrožen, je možno na místo umožnit vstup lékaři, kterého bude chránit ozbrojená eskorta. Lékař pak rozhodne, jakým kroky bude nutno podniknout k záchraně života zraněného. Nicméně po celou dobu bude chráněn eskortou.

16. Po eliminaci aktivního střelce provádíme kompletní taktické propátrání objektu a okolí! Je to z důvodu možného výskytu spolupachatele, případně skrytých nezúčastněných osob, které mohou být i zraněné, v bezvědomí, ukryté na nečekaných místech.

17. Teprve až bude celý prostor pečlivě prohledán a policisté zjistí, že nehrozí žádné další nebezpečí, je možné začít na místo pouštět samostatně bez ozbrojené eskorty ostatní členy IZS, aby tito mohli poskytnout pomoc osobám uvnitř, případně začali pracovat na odstranění dalších škod, které způsobilo řádění aktivního střelce.“⁹³

---

⁹³ Rozhovor s panem kpt. Mgr. Markem Kilarským, instruktor Školního policejního střediska Praha, ze dne 4.12.2013

5. VÝSLEDKY SROVNÁNÍ ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY V USA A ČR

Syntéza poznatků o osamělém střelci a jejich porovnání se situací v ČR ukazuje:

- Brutalita činů není stejná. V USA je brutalita většího rozsahu a počet obětí je několikanásobně větší.
- Co se týče soustředění na stejné objekty, v USA jsou časté útoky na střední školy. V ČR se tak prozatím neudálo.
- Připravenost v zahraničí je mnohem efektivnější než v ČR a to právě kvůli opakovaným a častým útokům. Proto by v ČR měli být častěji prováděny cvičení na tyto situace.

U Pohotovostní motorizované jednotky (dále PMJ) se provádí časté cvičení proti aktivnímu střelci. V roce 2013 proběhlo taktické cvičení s názvem „Aktivní střelec“ v pražském metru na stanici Florenc, kterého se zúčastnili složky IZS mj. právě výše uvedeno PMJ. Toto cvičení zjišťovalo spolupráci mezi jednotlivými složkami IZS, časové dojezdy, připravenost, pohotovost a taktickou přípravu PČR. Cvičení se zúčastnilo cca 1000 lidí, z toho 400 civilních lidí. Cvičení bylo vyhodnoceno instruktory jako kladné s minimálními ztrátami na životech policistů i cestujících. Pachatelé byli dva a oba v nejkratší možné době byli eliminováni. PMJ se potýkalo již s několika střelci, kteří ohrožovali jak sebe, tak své okolí. PMJ proto má velmi důsledné a časté výcviky, které dbají na taktiku a připravenost proti takovému pachateli.

Další takové cvičení se uskutečnilo v roce 2013 v Lišově. *„Cvičení se zúčastnili bezmála dvě stovky záchranářů, hasičů, policistů, instruktorů, figurantů, pracovníků krizového řízení a technické podpory. Ve speciální místnosti sledovali ředitelé a velící důstojníci jednotlivých složek a také přizvaní novináři průběh celého cvičení a to díky online přenosu z kamer umístěných v prostorách celého „napadeného“ areálu.“⁹⁴*

---

⁹⁴ POLICIE ČR: *Policista se mstil – AMOK 2013*, 2013. [online]. [cit. 2014-01-20] Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/policista-se-mstil-amok-2013.aspx>>

6. KRIZOVÉ SITUACE VE ŠKOLSKÝH ZAŘÍZENÍCH

Škola má možnosti a zdroje, začleňuje děti, učitele a jejich rodiny do normálního života, udržuje řád a pravidla navzdory mimořádné události. Vytváří společenství, učí a vychovává též prostřednictvím činů. Pracovníci školy a rodiče mají zkušenosti a vědomosti, které předávají. Proto pracovní skupina pro vytváření standardů psychosociální krizové pomoci vytvořila tzv. „Příručku pro školy: když se stane neštěstí“. Příručka je určena: zřizovatelům a pracovníkům škol - ředitelům, učitelům, výchovným poradcům, metodikům, školním psychologům, vychovatelům ve školních družinách, pracovníkům pedagogicko-psychologických poraden, atp.⁹⁵

„Příručka byla vytvořena pro podporu vazby k lidem a ke školským zařízením a dále k pokusu se psychicky připravit na možnost, že by mohlo nastat nějaké neštěstí.“⁹⁶

6.1 Situace, kterých se příručka týká

Když se ve škole (případně jiném zařízení pro děti a mládež) stane

- žáku anebo pracovníkovi školy, že utrpí anebo způsobí těžké zranění, smrt či zážitek ohrožení života anebo zdraví (úraz, nemoc, sebevražda, vražda);
- žáku anebo pracovníkovi školy, že trpí těžkou nemocí anebo následky úrazu;
- žáku anebo pracovníkovi školy, že jejich spolužák anebo kolega je pohřešovaný anebo nezvěstný.

Když se mimo školu (případně jiném zařízení pro děti a mládež) stane

---

⁹⁵ PSYCHOSOCIÁLNÍ INTERVENČNÍ TÝM: Příručka pro školy: Když se stane neštěstí, 2011. [online]. [cit. 2014-03-20] Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/nestesti-prirucka-skoly-prosinec-2011-tisk-pdf.aspx>>

⁹⁶ Rozhovor se slečnou nrap. Bc. Ivanou Nguyenovou, preventistka Preventivně informačního oddělení KŘP hlavního města Prahy, ze dne 3.2.2014.

- žáku (včetně jeho rodiny, kamarádů, sourozenců) anebo pracovníkům školy (včetně jeho rodiny a blízkých), že utrpí anebo způsobí těžké zranění, smrt či zážitek ohrožení života anebo zdraví (úraz, nemoc, sebevražda, vražda);
- žáku anebo pracovníkovi školy, že někdo z jejich rodiny anebo blízkých trpí těžkou nemocí anebo následky úrazu;
- žáku anebo pracovníkovi školy, že někdo z jejich rodiny anebo blízkých je nezvěstný.⁹⁷

„Příručka zobecňuje několik možných událostí a to tak, aby právě posloužili žákům, jejich rodičům a profesorům. Užívá proto termín „zasažený“ (žák, student, učitel, rodič) a má na mysli (žáka, studenta, učitele, rodiče) v důsledku události mrtvého, zraněného, těžce nemocného, nezvěstného, a jeho blízké.“⁹⁸

Co očekávat ihned a do tří dnů po nešťastné události:

- Neštěstí přinese tlak: všichni chtějí něco vědět (médiá, policie, rodiče, učitelé, děti).
- Bude se zdát, že je málo času.
- Začnou se šířit fámy. Bez jasných informací pracuje fantazie.
- Lidé se budou cítit vinni. A budou solidarizovat.
- Atmosféra bude emočně vypjatá. Zasaženými / pozůstalými jsou v danou chvíli všichni.
- Bezradnost; chvíli trvá, než se dokážou zorientovat v situaci.

Co je třeba hned a do tří dnů po události udělat:

- Pokud nutno, poskytneme první pomoc a zavoláme zdravotnickou záchrannou službu.

---

⁹⁷ PSYCHOSOCIÁLNÍ INTERVENČNÍ TÝM: Příručka pro školy: Když se stane neštěstí, 2011. [online]. [cit. 2014-03-20] Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/nestesti-prirucka-skoly-prosinec-2011-tisk-pdf.aspx>>

⁹⁸ Rozhovor se slečnou nrap. Bc. Ivanou Nguyenovou, preventistka Preventivně informačního oddělení KŘP hlavního města Prahy, ze dne 3.2.2014.

- Zajistíme bezpečí sobě a druhým.
- Zajistíme „místo události“ pro práci policie; ponecháme vše, jak bylo.
- Sbíráme informace; pokud je zraněná či mrtvá osoba odvážena (záchrankou, pohřební službou), poznamenáme si, kam, a získáme kontakty, kde bude možné dostat další informace.
- Postaráme se o toho, kdo zraněnou či mrtvou osobu našel. Posadíme ho, někdo mu udělá čaj a je s ním.
- Umožníme prostor pro práci záchranné službě a policii (potřebují rychle informace, nechtějí být rušeni atp.). Zajistíme pro výslech volné pracovní. Zároveň vězme: nikdo nemusí hned vypovídat; policie počká, až učitel či žák bude ve stavu schopném výpovědi.⁹⁹

Kontaktem učitelé mohou pomoci rodině i sobě. Napětí se uvolní, pokud se přestanou bát náhodného setkání. Zaměstnanci školských zařízení by měli mít připravený postoj pro účast školy na pohřbu. Pro školu není reálné udržet událost v tajnosti a jejím dopadům se vyhnout. Po domluvě s rodinou a s jejím souhlasem by učitelé měli dát zprávu o úmrtí (a později třeba o pohřbu) například na školní web nebo na jiné informační prostory školy. Dále je dobré setkávat se s rodinou opakovaně, domlouvat se a být připraveni na možnou změnu postojů a přání v plynoucím čase.¹⁰⁰

„V příručce jsou popisovány různé následující časové etapy, které přicházejí po nešťastné události. Radí pedagogům, co je dobré, jak se správně zachovat a psychicky podpořit jak děti a jejich rodinu, tak své kolegy.“¹⁰¹

Příručka vznikala od dubna 2010 do října 2011 v rámci Psychosociálního intervenčního týmu ČR a pracovní skupiny pro vytváření standardů psychosociální krizové pomoci a spolupráce při Generálním ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; na jejím vytváření se dále podíleli ředitelé základních a středních škol.

---

⁹⁹ PSYCHOSOCIÁLNÍ INTERVENČNÍ TÝM: Příručka pro školy: Když se stane neštěstí, 2011. [online]. [cit. 2014-03-20] Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/nestesti-prirucka-skoly-prosinec-2011-tisk-pdf.aspx>>

¹⁰⁰ Materiály Preventivně informačního oddělení PČR

¹⁰¹ Rozhovor s nrap. Bc. Ivanou Nguyenovou, preventistka Preventivně informačního oddělení KŘP hlavního města Prahy, ze dne 3.2.2014.

7. DATA POUŽITÁ PŘI SLEDOVÁNÍ PROBLEMATIKY V ČR

Praktická část práce je zaměřena na pedagogy středních škol v městské části Prahy 4 a na jejich znalosti a informovanosti o aktivním střelci. Tato městská část byla vybrána z důvodu preventivní činnosti ve školách, kterou provádí kolegyně, která působí jako preventivní kriminalistka. Zde se zaměříme především na rozdíly informovanosti pedagogických sborů škol, které se zúčastnily školení Preventivně-informačního oddělení PČR zaměřeného na mimořádné zločiny ve školských zařízeních. Tyto školy byly náhodně vybrány.

7.1 Cíl průzkumu

Cílem průzkumu je zjistit, jak značně je rozšířena informovanost pracovníků pedagogických sborů ve vybraných školách a jak se projevilo školení Preventivně-informačního oddělení. Zjištění bylo prováděno formou dotazníku. Dotazník obsahoval 6 základních otázek a vedl ke zjištění informovanosti pedagogického sboru o možné hrozbě aktivním střelcem ve školských objektech.

7.2 Metodika průzkumu

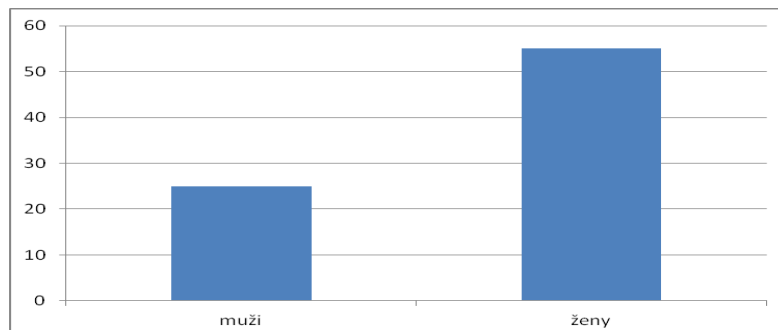
Metodou je zde dotazník, který obsahuje 6 základních otázek, na které odpovídalo písemnou formou 70 pracovníků pedagogických sborů. Polovina, tedy 35 respondentů, byli členi pedagogických sborů ze dvou středních škol, kde bylo provedeno školení Preventivně-informačního oddělení PČR. Druhá polovina 35 respondentů byl sbor pedagogů ve dvou školách, kde toto školení prozatím neproběhlo. Otázky se týkají problematiky aktivního střelce jako pojmu, jeho prevence, řešení kritické události. Dotazník je přiložen v příloze č. 1.

7.3 Dílčí cíle a úkoly

1. Sběr a studium literatury (září 2013 – prosinec 2013)
2. Realizace průzkumu (leden 2014 – únor 2014)
3. Zpracování průzkumu (březen 2014)

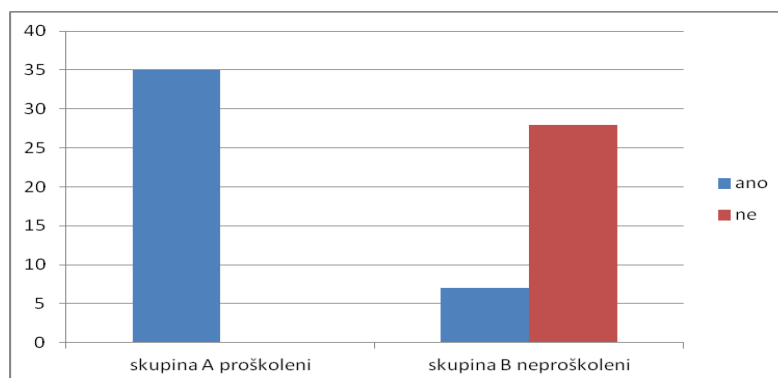
7.4 Výstupy z průzkumu

Graf č. 1 – zastoupení mužů a žen v pedagogických sborech¹⁰²

V grafu č. 1 je znázorněno celkové zastoupení mužů a žen ve všech pedagogických sborech na všech čtyřech školách, kde byl proveden průzkum. Zastoupení žen je větší, než zastoupení mužů.

Graf č. 2 – pojem „aktivní střelec“¹⁰³

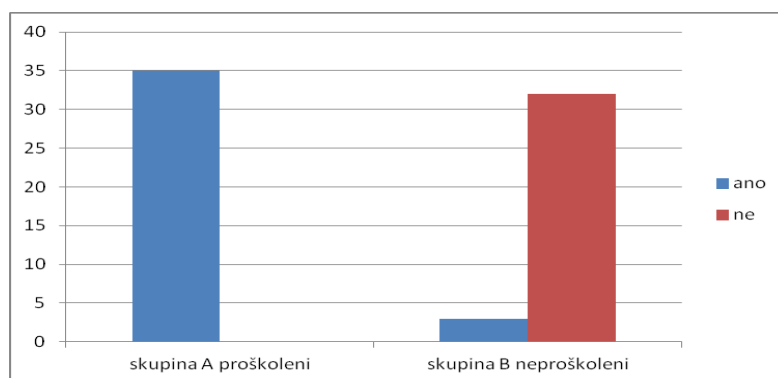
Graf č. 2 ukazuje, kolik respondentů zná pojem „Aktivní střelec“. Respondenti byli rozděleni do dvou skupin. Skupina A, kde byli zařazeni členi pedagogických sborů na školách, kde proběhlo školení Preventivně-informačního oddělení PČR. A skupina B, kde byli respondenti, kteří byli členy pedagogických sborů ve školách, kde toto školení zatím neproběhlo. Rozdělení bylo tedy na skupiny A - proškolení / B - neproškolení. Graf ukazuje, že všichni respondenti skupiny A znali tento pojem oproti respondentům skupiny B, kde tento pojem znala pouze pětina dotázaných.

¹⁰²Vlastní zdroj

¹⁰³Tamtéž

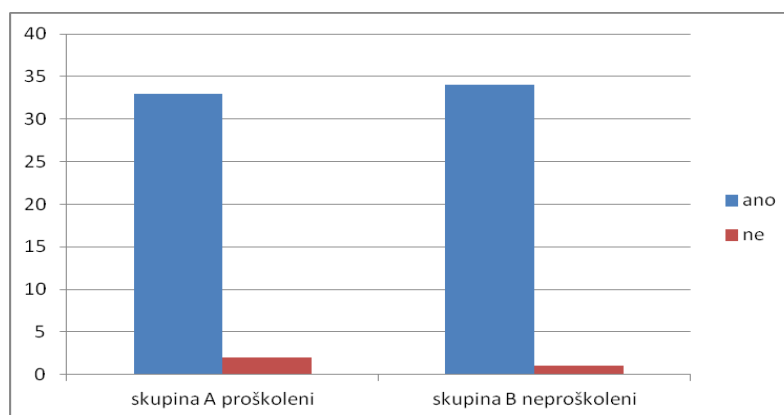

Graf č. 3 – proškolenost všech respondentů¹⁰⁴

Graf č. 3 vystihuje odpovědi na otázku č. 3, zda respondenti byli proškoleni na situaci, jako je aktivní střelec ve školské budově. Respondenti byly opět rozděleny na skupinu A – proškoleni a skupinu B – neproškoleni. Zde celá skupina A odpověděla, že proškolená byla. Ve druhé skupině byli pouze 3 respondenti, kteří se takového školení zúčastnili.

Graf č. 4 – znalost evakuačních plánů¹⁰⁵

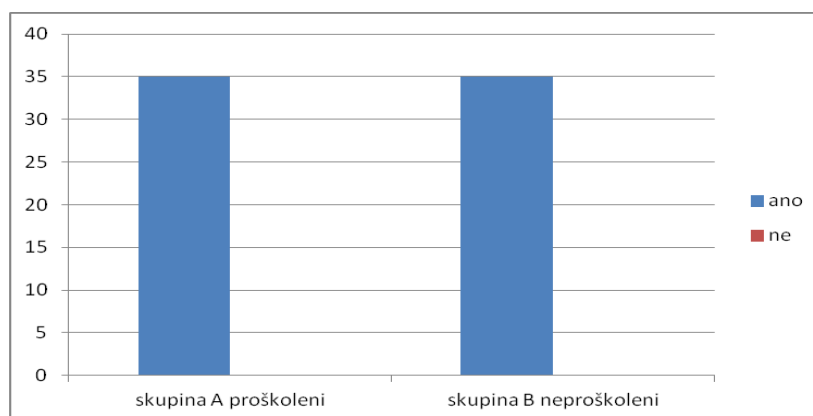
Graf č. 4 znázorňuje odpovědi otázku č. 4, která zjišťuje u respondentů, zda znají evakuační plán budovy, ve které pracují. Nejčastěji byla zaškrtnuta odpověď a). To znamenalo, že většina členů pedagogických sborů znají evakuační plány budov a to bez ohledu na to zda ve škole proběhlo školení. Respondenti byli opět rozděleni do skupin A a B.

---

¹⁰⁴ Vlastní zdroj

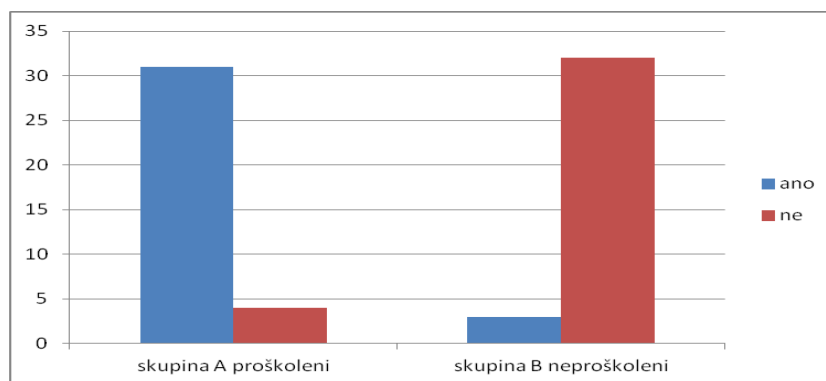
¹⁰⁵ Tamtéž

Graf č. 5 – cvičení evakuace¹⁰⁶

Graf č.5 jasně ukazuje odpovědi na otázku č. 5, která zjišťuje u respondentů, zda ve školách probíhá evakuační cvičení s žáky při mimořádné události. Pokaždé byla zaškrtnuta odpověď a), která znamenala, že ve všech školách se provádí cvičení s žáky. Rozdělení respondentů je stejné jako předchozí a to na skupinu A a B v závislosti na tom zda na škole bylo provedeno školení Preventivně-informačního oddělení PČR.

Graf č. 6 – schopnost poskytnout důležité informace¹⁰⁷

Graf znázorňuje otázku č. 6, která zjišťuje u respondentů, zda znají souhrn prvotních základních informací, které by poskytli na lince tísňového volání při hrozbě „Aktivní střelec“. Zde respondenti z proškolených pedagogických sporů zaškrtnuli nejčastěji odpověď a) tedy, že ví, jaké prvotní informace by operátorovi poskytli. Respondenti ze škol, kde školení zatím neproběhlo, zaškrtnuli nejčastěji odpověď b) tedy NE.

¹⁰⁶ Vlastní zdroj

¹⁰⁷ Tamtéž

ZÁVĚR

Je potřeba informovat a seznamovat management škol s danou problematikou, ale zároveň izolovat informace kvůli potencionálním pachatelům. Z pohledů spolužáků, učitelů, spolupracovníků a nadřízených se nesmí podceňovat signály jako: psaní statusů na veřejných sociálních sítích, změny v chování, impulsy od spolužáků a spolupracovníků. Školení pedagogických sborů škol se týká samotného seznámení s možným útokem aktivního střelce a postup jak se v takovém případě chovat. Průzkum ukázal, že i po proškolení někteří členi pedagogických sborů nedokážou poskytnout důležité informace pro zásah IZS a také neznají únikové plány budovy. Proto se jako řešení nabízí školení Preventivně-informačního oddělení PČR pravidelně opakovat. Dále je potřeba poskytnout policii nebo místně příslušnému oddělení plány škol nebo budov, kde je předpoklad výskytu aktivního střelce. Pedagogické sbory by měly projít důkladným proškolením v poskytování 1. pomoci a mít možnost lékárničky v každé třídě.

Dále vhodnou alternativou je jakýkoliv systém označení pater, budov popř. dveří. Vhodnou alternativou se rozumí například barevné označení pater. Tedy každý sektor školy nebo budovy by mohl být vymalován jinou barvou, ať už by to bylo zdivo, podlahy nebo jen doplňky jako například rámy obrazů nebo květináče. Toto barevné rozlišení následně pomáhá v orientaci všem složkám při určování důležitých míst při zásahu. Procvičovat se všemi žáky školy evakuaci v případě mimořádné události. Další prvky bezpečnosti záleží na financích jednotlivých škol a zařízení. Jde o kamerové systémy, vybavení členů pedagogických sborů pagery a universálními klíči. Prevencí, která snižuje riziko výskytu aktivního střelce, ať už ve školách, nebo firmách je možností návštěva psychologa, který by mohl pomoci jedinci, který má problémy nebo alespoň odhalit známky toho, že tento jedinec již rozvinul své násilné fantazie a pokusil by se své problémy řešit takovým způsobem.

Dle zjištění bylo proškoleny polovina respondentů na problematiku „Aktivní střelec“. Nejlepším řešením je právě prevence ve školství. Proto by mělo docházet k častějšímu a opakovanému proškolení zaměstnanců škol. Školením by měl projít každý pracovník pedagogického sboru, aby zavčas dokázal odhalit takového možného střelce. Mnoho kantorů nedbá na varovné signály žáků nebo studentů, ať už to jsou

sociální sítě, změny v chování. Policisté ve svých řadách samozřejmě proškolením prochází, avšak pouze jako zasahující složka, nikoliv jako oběti. Jejich proškolení je tedy zcela rozdílné. Je velice správné, že policie trénuje na tyto situace, ale není doporučeno provádět tento trénink se studenty a učiteli.

Pokud je trénink prováděn s učiteli, jsou zkušenosti okolních zemí, že je toto cvičení může traumatizovat. Učitelé nejsou stavěni na to, aby unesly tyto situace, a reagují děsem a strachem i v tréninkových situacích. Je možné, že po takové traumatizující, ať už cvičné situaci, odejdou učitelé ze školství. Psychologové zabývající se posttraumatickou péčí jsou striktně proti takovému tréninku. Je dobré o tom s učiteli mluvit, trénovat, jak se zabarikádovat ve třídě, ale neděsit je reálnou zkušeností. Nejdůležitějším problémem je, že pokud již existuje student, který rozvinul své násilné fantazie, pak tento trénink může vyprovokovat v to, že své fantazie změni v reálnou střelbu na škole.

Je proto nezbytné postupovat s touto problematikou opatrně a vědět, jakým způsobem podávat informace o aktivním střelci pracovníkům pedagogického sboru. Je potřeba pouze studenty poučit, nikoliv je školit v postupech proti takovému nebezpečnému pachateli.

Dále je možnost, že se objeví problém se studenty, kteří budou vyhrožovat zabíjením v určitém datu. Studenti nebo žáci se budou chtít například vyhnout psaní nějakého písemného testu. Toto se děje v konkrétním případě u nás jako je: zneužití tísňové linky, že se nachází ve školské budově výbušné zařízení. Tyto děti nechtějí opravdu nikoho zabít ani ohrozit, ale chtějí se vyhnout povinností, které je děsí nebo chtějí, aby se v jejich škole stalo něco zajímavého.

Co se týče IZS, ten v současné době provádí pravidelná cvičení, kde trénuje hlavně spolupráci mezi jednotlivými složkami, aby zásah na místě byl co nejefektivnější a co nejvíce snížil následky výskytu aktivního střelce. Členové oddělení výcviku spolupracují s útvary z ostatních zemí, jako je Německo a USA a předávají si důležité informace a zkušenosti v tomto tématu. I když v České republice zatím nedošlo k tak masovým útokům jako v jiných zemích, je důležité, aby IZS udržel tento standart, nadále spolupracoval s jednotkami ze zahraničí, trénoval na modelových situacích společně se všemi zasahujícími složkami a tím pracoval na zvyšování kvality zákroku

proti aktivnímu střelci, doplnit potřebné vybavení a tak stále snižoval následky konání aktivního střelce.

Při zpracování práce bylo čerpáno z odborné literatury, legislativních právních norem, řízených rozhovorů, internetových a vlastních zdrojů. Při práci bylo použito praktických poznatků, získaných z výcviků ze služby u Pohotovostní motorizované jednotky, z účasti při školení pedagogických sborů a z vyhodnocených dotazníků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literaturární zdroje:

- 1) BECKER, G., *Dar strachu*. Frýdek-Místek: Alpress, 1998, 1. vyd., 366 s. ISBN 80-7218-143-2
- 2) CACUTT, Len. *Bojovat!: [techniky ozbrojeného i neozbrojeného boje z oficiálních výcvikových příruček elitních vojenských sborů celého světa]*. 1. čes. vyd. Překlad Ľubomír Háčik. Praha: Svojtka a Vašut, 1996, 188 s. ISBN 80-718-0128-3.
- 3) ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2004, 431 s, ISBN 8086473864
- 4) FOJTÍK, J. *Policejní vrtulníky*. Praha : Naše Vojsko, 2007, 173 s. ISBN 978-80-206-0870-03.
- 5) HERBST, Nicola a Thomas HERBST. *Police: pomoc, ochrana, pronásledování zločinců: pro všechny policisty, kteří jsou vždy rychle na místě*. Ilustrace Angelika Grothues. Uherský Brod: Ditipo, 2010, 32 s. Benny Blu. ISBN 978-80-87223-48-2.
- 6) KOVÁRNÍK, L., TÓTH J. *Policejní akce*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 224 s. ISBN 978-80-7251-311-6.
- 7) KOVÁŘ, Milan. *Ochrana před povodněmi: řešení přirozených a zvláštních povodní*. Vyd. 1. V Praze: Existencialia, 2004, 100 s. ISBN 80-725-4499-3.
- 8) LINHART, Petr. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: pro střední školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2003, 93 s. ISBN 80-716-8869-X.
- 9) MCNAB, Will a FLOWER. *Encyklopedie bojových technik*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2007. ISBN 80-206-084-1.
- 10) NĚMEC, Miroslav. *Občan a policie: aktuální problémy vztahů policie k občanům a občanům k policii*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 1996, 311, [52] p. ISBN 80-206-0524-X.
- 11) SPURNÝ, J. *Psychologie násilí. O psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. Praha : Eurounion, 1996. 134 s. ISBN 80-85858-30-4.
- 12) ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 557 s., [24] s. obr. příl. ISBN 978-802-4745-787.

- 13) URBAN, M., LÁTAL, I., SPURNÝ, J., *Jak se bránit zločinu*, 1. vyd., Praha :Státní pedagogické nakladatelství, 1994, 90 s. ISBN 80-04-26581-2
- 14) VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky : komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009, 442 s. ISBN 978-80-7400-142-0.

Internetové zdroje:

- 1) FBI: *Active Shooter Statics*, 2014. [online]. [cit. 2014-03-21] Dostupné z WWW: <<http://www.fbi.gov/about-us/cirg/active-shooter-and-mass-casualty-incidents/active-shooter-statistics>>.
- 2) Homeland Security: *Active Shooter Preparedness*, 2014. [online]. [cit. 2014-03-21] Dostupné z WWW: <<http://www.dhs.gov/active-shooter-preparedness>>.
- 3) POLICIE ČR: *Amok – útok aktivního střelce*, 2013. [online]. [cit. 2014-05-10] Dostupné z WWW: <<http://www.metodika.cahd.cz/stc/STC%2014-IZS%20AMOK.pdf>>.
- 4) POLICIE ČR: *Policista se mstil – AMOK 2013*, 2013. [online]. [cit. 2014-01-20] Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/policista-se-mstil-amok-2013.aspx>>
- 5) POLICIE ČR: *Případy, na kterých se KÚP podílel*, 2010. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/pripady-na-kterych-se-kup-podilel.aspx?q=Y2hudW09MTA%3D>>
- 6) Prezentace DHS, *ACTIVE SHOOTER HOW TO RESPOND*, U.S. Department of Homeland Security, Washington, DC 20528. [online]. [cit. 2013-12-8] Dostupné z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf>
- 7) PSYCHOLOGICKÉ DNY: *JÁ & TY A ONI: Extrémní násilí ve školách*, 2008. [online]. [cit.2014-04-23] Dostupné z WWW: <<http://www.cmps.ecn.cz/pd/2008/pdf/badosek.pdf>>
- 8) PSYCHOSOCIÁLNÍ INTERVENČNÍ TÝM: *Příručka pro školy: Když se stane neštěstí*, 2011. [online]. [cit. 2014-03-20] Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/soubor/nestesti-prirucka-skoly-prosinec-2011-tisk-pdf.aspx>>
- 9) Vrahovia. *Ostatní vrahovia* [online]. [cit. 2013-12-8] Dostupné z WWW: <<http://vrahovia.tym.sk/steinhauser.htm>>.
- 10) VSB: *Cvičení „Aktivní střelec“*, 2013. [online]. [cit. 2014-03-10] Dostupné z WWW: <<http://www.fbi.vsb.cz/cs/o-fakulte/historie-soucastnost-vize/stalose/strelec/>>.

- 11) Wikipedia: *Analýza*, 2014. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW: <<http://cs.m.wikipedia.org/wiki/Anal%C3%BDza>>
- 12) Wikipedia: *Masakr ve Winndenu*, 2009. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Masakr_ve_Winnendenu>
- 13) Wikipedia: *Seung-Hui Cho*, 2008. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Seung-Hui_Cho>
- 14) Wikipedia: *Syntéza*, 2013. [online]. [cit. 2013-12-06]. Dostupné z WWW: <<http://cs.m.wikipedia.org/wiki/Synt%C3%A9za>>
- 15) Wikipedia: *Vojenská taktika*, 2013. [online]. [cit. 2013-12-16]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vojensk%C3%A1_taktika>.

Prameny (právní a jiné dokumenty):

- 1) Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: *Amok – útok aktivního střelce, STČ 14/IZS*. Praha, 2008.
- 2) Manuál pro policisty a příslušníky ochranných služeb: *Postup v rizikových situacích*. Výcvikové středisko SPECNAZ. Praha.

Ostatní zdroje:

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Metodická příručka pro zásahové jednotky. Praha.
- Materiály Preventivně informačního oddělení PČR
- Rozhovor s panem kpt. Mgr. Markem Kilarským, instruktorem Školního policejního střediska Praha, ze dne 4.12.2013.
- Rozhovor s nrap. Ivanou Nguyenovou, preventistka Preventivně informačního oddělení KŘP hlavního města Prahy, ze dne 3.2.2014.

SEZNAM ZKRATEK

- ASTITP – kurz pro instruktory ozbrojených složek v USA (The Active shooter instructor training threat program)
- ASTTP – kurz pro studenty probíhající v USA (The Active shooter training threat program)
- DHS – ministerstvo pro vnitřní bezpečnost v USA (Department of Homeland Security)
- FLETC – spolkové výcvikové školící středisko v USA (Federal law enforcement training center)
- IOS KŘP – integrované operační středisko krajského ředitelství policie ČR
- IZS – integrovaný záchranný systém
- MU – mimořádná událost
- PMJ – pohotovostní motorizovaná jednotka
- PNP – přednemocniční neodkladná péče
- ZJ – zásahová jednotka
- ZOS – zdravotní operační středisko
- ZZS – zdravotní záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázek č. 1: označení budov a označení stran při taktické přípravě	34
Obrázek č. 2: označení pater a otvoru při taktické přípravě	34
Tabulka č. 1: geografické rozložení útoků aktivních střelců.....	11
Tabulka č. 2: druhy použitých zbraní během útoků aktivních střelců.....	12
Tabulka č. 3: místa, kde dochází k útokům aktivních střelců.....	14
Tabulka č. 4: instituce, kde nejčastěji dochází k útokům.....	15
Tabulka č. 5: osudy aktivních střelců po útoku.....	16
Graf č. 1: zastoupení mužů a žen v pedagogických sborech	56
Graf č. 2: kolik z respondentů zná pojem „Aktivní střelec“.....	56
Graf č. 3: proškolenost respondentů.....	57
Graf č. 4: znalost evakuačních plánů.....	57
Graf č. 5: cvičení evakuace.....	58
Graf č. 6: schopnost poskytnout důležité informace	58

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Použitý dotazník

DOTAZNÍK

Vážená respondentko, vážený respondente,

jmenuji se Vladimír Kalmar a zpracovávám bakalářskou práci na téma „AKTIVNÍ STŘELEC A ČINNOST INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU V PŘÍPADĚ JEHO VÝSKYTU“. K objektivnímu zjištění dat, potřebných pro tuto práci, bych Vás rád požádal o vyplnění tohoto dotazníku. Předem děkuji za Vámi věnovaný čas.

Pokyny pro vyplnění:

Prosím zaškrtněte křížkem u každé otázky jednu z možností

1) JSTE?

- muž
- žena

2) VÍTE, KDO JE AKTIVNÍ STŘELEC?

- ano
- ne

3) BYLI JSTE PROŠKOLENI NA TUTO SITUACI, JAKO JE HROZBA AKTIVNÍHO STŘELCE?

- ano
- ne

4) ZNÁTE EVAKUAČNÍ PLÁN BUDOVY, KDE PRACUJETE?

- ano
- ne

5) CVIČÍTE S ŽÁKY EVAKUACI OSOB PŘI MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI?

- ano
- ne

6) ZNÁTE SOUHRN PRVOTNÍCH ZÁKLADNÍCH INFORMACÍ, KTERÉ POSKYTNETE NA LINCE TÍSŇOVÉHO VOLÁNÍ V PŘÍPADĚ TAKOVÉ HROZBY?

- ano
- ne